

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Úloha neziskového sektoru ve společnosti

Kristýna Jirmanová

© 2018 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kristýna Jirmanová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Úloha neziskového sektoru ve společnosti

Název anglicky

Role of a non-profit organization in the society

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je komplexně zpracovat problematiku neziskového sektoru ve společnosti z pohledu platné právní úpravy, vývoje úlohy, postavení a financování neziskového sektoru. Praktická část práce ověří teoretické poznatky v praxi.

Metodika

- shromáždění podkladů pro zpracování teoretické části práce pro zpracování teoretické části práce
- analýza získaných podkladů – roztřídění podle klíčových znaků
- zpracování teoretické části práce, s využitím literární rešerše a reskripce
- získání podkladů pro praktickou část práce
- zpracování praktické části práce s využitím kvalitativního a kvantitativního výzkumu
- vyhodnocení, diskuze s využitím metody komparace, syntézy
- závěr – vyhodnocení získaných poznatků a navržení opatření

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Nezisková organizace, společnost, financování, dobrovolnictví, právní úprava

Doporučené zdroje informací

České účetní standardy : podnikatelé, nevýdělečné organizace, obce, kraje, příspěvkové organizace, organizační složky státu, státní fondy : podle stavu k 17.1.2011. Ostrava: Sagit, 2011. ISBN 978-80-7208-839-3.

DUBEN, R. *Neziskový sektor v ekonomice a společnosti*. Praha: Codex Bohemia, 1996. ISBN 80-85963-19-1.

FRIČ, P. – GOULLI, R. *Neziskový sektor v ČR : výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-04-1.

HYÁNEK, V. *Ekonomika neziskových organizací : distanční studijní opora*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Ekonomicko-správní fakulta, 2004. ISBN 80-210-3501-3.

REKTOŘÍK, J. *Organizace neziskového sektoru : základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.

RYŠÁVKOVÁ, V. *Nový občanský zákoník úplně pro všechny*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5157-3.

ŠEDIVÝ, M. – MEDLÍKOVÁ, O. *Úspěšná nezisková organizace*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4041-6.

VÁVROVÁ, H. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. PODNIKOHOSPODÁŘSKÁ FAKULTA, – BOUKAL, P. *Ekonomika a financování neziskových organizací*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1293-8.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE, – BOUKAL, P. *Nestátní neziskové organizace : (teorie a praxe)*. V Praze: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1650-9.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 27. 11. 2017

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 28. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 08. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Úloha neziskového sektoru ve společnosti" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 9. 3. 2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Janě Borské, Ph.D, za odborné vedení při vypracovávání této bakalářské práce, za pomoc s formováním tématu, cenné rady a v neposlední řadě za trpělivost při odborných konzultacích. Dále děkuji vedení spolku Toulcův dvůr za vstřícnost při poskytování potřebných podkladů a mé rodině za podporu a trpělivost.

Úloha neziskového sektoru ve společnosti

Souhrn

Tato bakalářská práce zpracovává problematiku nestátního neziskového sektoru České republiky se zaměřením na současné právní formy a jejich úlohu ve společnosti. V teoretické části práce je tento sektor širokospektrálně vymezen a zařazen do národního hospodářství, jsou popsány právní formy neziskového sektoru, jeho úlohy ve společnosti a vývoj v historických souvislostech. Součástí je i pojem dobrovolnictví a možnosti financování nestátních neziskových organizací.

Praktická část práce se věnuje zhodnocení činnosti konkrétní neziskové organizace, kterou je Toulcův dvůr, z. s. – Středisko ekologické výchovy, a k jejíž charakterizaci dopomáhá polostrukturovaný rozhovor. Také je zhodnoceno hospodaření organizace s finančními prostředky během let 2014, 2015 a 2016. Dále je zpracován vlastní výzkum pomocí online ankety, která je poskytnuta návštěvníkům Toulcova dvora za účelem zjištění, zda jsou s úlohou a činností organizace spokojeni. Ze získaných informací bylo zjištěno, že většina návštěvníků je s posláním i se službami neziskové organizace spokojena.

Klíčová slova: dobrovolnictví, financování, nezisková organizace, právní úprava, společnost

Role of a non-profit organization in the society

Abstract

This bachelor thesis deals with the issue of the Czech non-profit sector and its focus on contemporary legal forms and their role in the society.

In the theoretical part a general definition of the sector is given. In addition, the position of the sector within the domestic economy is determined and the sector's legal forms, its role in the society as well as historical development are described. Finally, volunteering and possible ways of funding non-profit organizations are discussed in this part too.

The practical part of the thesis focuses on the evaluation of a specific non-profit organization – Toulcův dvůr, z. s. - Center of ecological upbringing and its activities. To characterise the organization, a semi-structured interview is used. Also, the organization's money management between the beginning of 2014 and the end of 2016 is evaluated. Furthermore, an own research with the help of an online survey completed by the visitors of Toulcův dvůr was conducted. The aim was to discover whether they were satisfied with the activities of the organization and its role as well. The result was more than positive, most visitors expressed their satisfaction with both areas of the survey.

Keywords: volunteering, funding, non-profit organization, legal adjustment, society

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl.....	13
2.2 Metodika	13
3 Neziskové organizace ve společnosti – teoretická východiska	15
3.1 Nestátní neziskové organizace od historie po současnost.....	16
3.1.1 Sektorové rozdělení hospodaření.....	16
3.1.2 Historie a příčiny vzniku neziskového sektoru.....	19
3.1.3 Úloha a funkce nestátních neziskových organizací	21
3.1.4 Dobrovolnictví	24
3.2 Právní formy neziskových organizací.....	26
3.2.1 Přehled neziskových organizací včetně příslušné právní úpravy	28
3.2.2 Spolky	28
3.2.3 Ústavy	31
3.2.4 Obecně prospěšné společnosti	32
3.2.5 Nadace a nadační fondy	32
3.2.6 Evidované právnické osoby	33
3.2.7 Politické strany a politická hnutí	34
3.3 Financování nestátních neziskových organizací	35
3.3.1 Druhy financování nestátních neziskových organizací	35
3.3.2 Veřejné financování.....	37
3.3.3 Neveřejné financování	38
3.3.4 Fundraising a jeho význam	39
4 Vlastní práce.....	40
4.1 Toulcův dvůr, z. s. – středisko ekologické výchovy	40
4.1.1 Činnost spolku Toulcova dvora	41
4.1.2 Polostrukturovaný rozhovor	42
4.1.3 Proces transformace	43
4.1.4 Financování v uplynulých třech letech	44
4.2 Anketa	50
4.3 Zhodnocení průzkumu	51
5 Výsledky a diskuze	59
6 Závěr.....	61
7 Seznam použitých zdrojů	63
8 Přílohy	66

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Pestoffův trojúhelník.....	18
Obrázek 2 - Logo organizace Toulcův dvůr, z.s.....	40

Seznam grafů

Graf 1 - Výnosy 2014	44
Graf 2 - Náklady 2014	45
Graf 3 - Výnosy 2015	46
Graf 4 - Náklady 2015	46
Graf 5 - Výnosy 2016	47
Graf 6 - Náklady 2016	48
Graf 7 - Vývoj výnosů a nákladů.....	49
Graf 8 - Důležitost pozitivního vztahu k přírodě.....	51
Graf 9 - Přínos ze služeb.....	52
Graf 10 - Porovnání kvality s konkurencí.....	53
Graf 11 - Spokojenost se zaměstnanci	54
Graf 12 - Pohlaví.....	55
Graf 13 - Věk	55
Graf 14 - Doporučení.....	56
Graf 15 - Vstupné	57

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Porovnání původní a nynější situace NNO	Chyba! Záložka není definována.
---	--

Seznam použitých zkratk

DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FO	Fyzická osoba
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	Nezisková organizace
NIF	Nadační investiční fond
NNO	Nestátní nezisková organizace
NOZ	Nový občanský zákoník
OPS	Obecně prospěšná společnost
OSN	Organizace spojených národů
PO	Právnícká osoba
RNNO	Rada vlády pro nestátní neziskové organizace

1 Úvod

Neziskový sektor je již řadu let diskutované téma jak ve společnosti, tak v oblasti politické. Neustále dochází ke korekci práva a dodatkům v zákoně. Předpokladem pro velký rozvoj neziskového sektoru byl, v tu dobu ještě v Československé republice, pád komunismu v roce 1989. V Československu ovládal komunistický režim veškeré situace ve veřejném i soukromém sektoru. I když neexistoval neziskový sektor takový, jaký ho známe dnes, neznamená to, že by neexistovala občanská společnost. Angažovanost občanů probíhala pod dohledem státu nebo měla oficiálně neinstitucionalizovanou či dokonce ilegální podobu. Až Sametová revoluce roku 1989 a příchod demokratického politického systému umožnily navrácení soukromého majetku a volný trh, kde se mohl začít rozvíjet neziskový sektor. V této práci je pro větší pochopení čtenářů a vžití se do tématu popsána nejen historie a vývoj neziskových organizací, ale i jejich současná podoba.

I když se stát snaží zaopatřovat základní potřeby obyvatelstva například ve zdravotnictví, školství nebo v oblasti sociálních potřeb, jeho rozsah je omezen a není schopen zaopatřit všechny ve všech potřebách. Jednoduše nezbyvá na celé jejich pokrytí dostatek prostředků ve státním rozpočtu či schopnost všem vyhovět. Neziskový sektor tak vyplnil prázdné místo, které mezi státem a soukromým sektorem vznikalo. Existuje řada důležitých potřeb, které si především kvůli finančnímu omezení nemůže dovolit každý, a tak se neziskový sektor zaměřuje na pomoc ve všech oblastech lidského života. Mezi takovou pomoc se zahrnují subjekty poskytující veřejné služby, subjekty vykonávající práci pro své členy, subjekty financující činnosti jiných apod. Působí v mnoha veřejně prospěšných oblastech, jako jsou sociální služby, které jsou většinou nadstandartní, péče o zdravotně postižené, řešení sociálních patologií, ochrana životního prostředí, kultura a ochrana kulturních památek nebo rozvoj komunit. Významnou oblastí neziskové práce je i oblast sportu.

Základní myšlenkou činnosti je dobrá vůle a chuť pomáhat, nikoliv návratnost investic. A to je hlavní důvod, proč všechny tyto zmíněné činnosti musí organizovat sami lidé, kteří cítí vůli pomoci těm, kteří ji potřebují a mají zodpovědnost nejen za sebe a svoji rodinu. Pokud se sdružuje více lidí se stejným zájmem a chutí pomáhat kvalitně, efektivně a s láskou ve věcech veřejných, vznikne tak občanská společnost.

Tato práce má za úkol seznámit čtenáře s obecnými znalostmi neziskového sektoru a především vysvětlit jeho úlohu ve společnosti. Téma je velice rozsáhlé, proto jsou

vysvětleny především základní formy organizací, které se nejčastěji vyskytují. U nich jsou popsány základní informace, účel, cíl, veřejné a informační výstupy. Práce je věnována také cílům neziskových organizací, právní úpravě a možnostem financování.

V celém textu práce je zmiňována zkratka NNO, zkratka je z anglického jazyka NGO – Non - Governmental Organization), neboli nestátní nezisková organizace. V České republice neexistuje oficiální právní termín ani právní forma nebo status právnické osoby s neziskovým zaměřením, jedná se o ustálený pojem, který je nejčastěji frekventovaný ve společensko-ekonomických textech i praxi veřejné správy. Definice NNO je odvozena od právní subjektivity. Jedná se tedy hlavně o spolky, obecně prospěšné společnosti, zapsané ústavy, nadace, nadační fondy, církevní právnické osoby a politické strany a hnutí.

Nakonec je bakalářská práce věnována konkrétní neziskové organizaci a podrobněji rozebrána.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl

Cílem této práce je komplexní zpracování problematiky neziskového sektoru ve společnosti, se zaměřením na platnou právní úpravu a úlohu neziskového sektoru. Dílčím cílem je prozkoumat problematiku vývoje, určitých typů neziskových organizací z hlediska právní úpravy a financování. Dalším dílčím cílem je identifikace funkce, které neziskové organizace vykonávají na úrovni společnosti, v jakých oblastech působí a význam dobrovolnictví. Praktická část práce ověří zmíněné teoretické poznatky v praxi pomocí dotazníkového šetření, kde je cílem zjistit, jak je společnost spokojena se službami a úlohou konkrétní neziskové organizace Toulcův dvůr, z. s. - Středisko ekologické výchovy.

Dílčím cílem praktické části je charakteristika této organizace a její činnosti. Závěrem práce bude vyhodnotit výsledky výzkumu a navrhnout případná zlepšení v činnosti vybraného právního subjektu.

2.2 Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na dvě hlavní části, teoretickou část a praktickou část. K vypracování teoretické části bakalářské práce bude použita analýza odborné literatury a právních dokumentů. Z těchto odborných textů se zpracují podstatné informace a obecně platná pravidla, pro řešení dané problematiky. Zaměření bude v první řadě na jejich vývoj v historických souvislostech, důležitost ve společnosti, funkce a oblasti jejich působení. Dále je práce zaměřena na platnou právní úpravu nestátních neziskových organizací a metody financování. Práce bude čerpat zejména ze zákona č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník a z odborných publikací „Nevýdělečné organizace v teorii“ od Václava Dobrozemského a Jana Stejskala a „Nestátní neziskové organizace (teorie a praxe)“ od Petra Boukala. Z první zmíněné novější publikace budou sbírána data především pro zpracování právní úpravy jednotlivých typů neziskových organizací. Z druhé zmíněné publikace budou použita starší, ale stále platná data, které se týkají například historie a vývoje neziskových organizací.

Při zpracování bakalářské práce bude využito kvalitativní metody výzkumu s využitím nástroje rozhovoru a ankety k získání názoru občanů na činnost neziskové

organizace. Tedy podklady od zastřešující neziskové organizace Toulcův dvůr, z. s. – Středisko ekologické výchovy. K charakterizaci této organizace budou použita data z webových stránek www.toulcuvdvor.cz, stanov a výročních zpráv, rozhovor s ředitelkou spolku. Z těchto veřejně přístupných zdrojů bude zjištěno, jak organizace hospodařila se svým majetkem za roky 2014, 2015 a 2016. Zpracování této praktické části práce bude pomocí kvantitativního a kvalitativního výzkumu. Cílem v praktické části je za pomoci dotazníkového šetření zjistit, analyzovat a popsat spokojenost a názory návštěvníků neziskové organizace Toulcův dvůr, z. s., na základě výzkumných otázek. Těmito otázkami jsou: „Je pro Vás využití služeb Toulcova dvora, z. s. přínosné?“ a „Zaplatil/a byste za vstup do areálu Toulcova dvora, z. s. a podpořil/a tak rozvoj organizace?“.

Zmíněné příklady pomohou odpovědět na hlavní otázku, zda jsou návštěvníci spokojeni s úlohou a fungováním organizace. Jako konkrétní dotazníková metoda byla vybrána anketa. Anketa je ve většině případů levnější způsob sběru dat než reprezentativní sociologický výzkum, a její výsledky nelze zobecňovat a kvantifikovat. Pro získání názorů občanů je však anketa dostačující metodou, která bude obsahovat osm povinných otázek s možností jedné varianty odpovědi a jednu dobrovolnou otevřenou otázku pro případné připomínky. Formy otázek budou zpracovány zejména dle Likertovi stupnice, která vyjadřuje míru souhlasu.

Odpovědi návštěvníků budou získány přes sociální síť dané organizace, kterou je Facebook s více jak pěti tisíci sledujícími. Shromážděná data budou graficky zpracována a komentována v jednotlivých částech zaměřených na konkrétní otázku. Zhodnocení průzkumu bude doplněno o odpovědi z polostrukturovaného rozhovoru, který bude uskutečněn s respondentem z vedení organizace.

Poté bude následovat vyhodnocení a diskuze s využitím metody komparace, syntézy. Pro závěrečné zhodnocení proběhne komparace poznatků získaných z teoretické části práce a navržení případných zlepšení.

3 Neziskové organizace ve společnosti – teoretická východiska

Pro zpracování této části práce je důležité zejména obstarat materiály odborných textů, ať už tištěných či digitálních, a zpracovat problematiku neziskového sektoru z pohledu platné právní úpravy. Data k této části budou získána zejména studiem neziskového sektoru skrze pramenů právní úpravy ve formě zákonů, prováděcích předpisů a nařízení. Konkrétně především zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Společnost je založena na svobodě každého z nás, všichni máme stejná práva a povinnosti a nikdo v tomto ohledu není privilegován. Tyto práva a povinnosti vychází ze Všeobecné deklarace lidských práv vyhlášené Valným shromážděním OSN dne 10. 12. 1948 (130), která postavení, práva a povinnosti občanů explicitně upravuje.¹

Neziskové organizace mohou mít **několik různých právních forem**. Roku 2012 byl ve Sbírce zákonů České republiky vyhlášen nový občanský zákoník, který nahradil tehdejší zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a také zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, který dotehdy umožňoval potlačované občanské právo na sdružování k realizaci vlastních zájmů. V současné době, je toto právo ukotveno v článku 20. odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Hlavním důvodem těchto změn bylo sjednocení právní úpravy soukromého práva a zaktualizovat ji do jednoho předpisu.²

Nový občanský zákoník (NOZ) nabyl účinnosti 1. ledna 2014 a obsahuje právní úpravu neziskového sektoru, která byla dříve upravována samostatnými zákony.

Kromě základních předpisů pro neziskové organizace existují i předpisy účetní, daňové, o veřejných sbírkách, dobrovolnictví, sociálních službách a zaměstnávání postižených osob.

V následujících kapitolách je také nestátní neziskový sektor zařazen do národního hospodářství pomocí Pestoffova trojúhelníku, ve kterém jsou znázorněny sektory pro snadnější rozpoznání základních charakteristik, a z kterého lze také vyčíst jejich vzájemné prolínání.

¹ BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. 2009, s. 9.

² STEJSKAL, J., KUVÍKOVÁ, H., MAŤÁTKOVÁ, K. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. 2012, s. 12.

3.1 Nestátní neziskové organizace od historie po současnost

Pro lepší pochopení nestátních neziskových organizací se věnuje tato část zejména jejich umístění v národním hospodářství, které je vysvětleno přes Pestoffův trojúhelník. Problematika je popsána hlouběji až do historie vzniku, odkud se pomalu vrací k dnešní situaci, smyslu nestátních neziskových organizací a důležitosti dobrovolnictví.

3.1.1 Sektorové rozdělení hospodaření

Jak již bylo řečeno, společnost lidí je založena na svobodě každého z nás, všichni máme stejná práva a povinnosti a nikdo v tomto ohledu není privilegován. Tyto práva a povinnosti vychází ze Všeobecné deklarace lidských práv vyhlášené Valným shromážděním OSN. V této občanské společnosti jsou lidé aktivní v různých oblastech života. Mezi tyto oblasti patří i primárně hospodářská oblast na ziskovém principu a také oblast založena na principu neziskovém, kde je základem lidská dobročinnost a ochota lidí pomoci k zajištění některých společenských potřeb. A protože i v neziskovém sektoru je potřeba zdrojů k dosažení cílů, je i zde obsažena oblast hospodářská. Ziskový, neboli tržní sektor, má za cíl dosažení zisku prodejem statků a služeb za cenu trhu. Organizace tohoto typu jsou financovány vlastními či cizími zdroji. Neziskový sektor, má za cíl dosáhnout přímého užitku, a to nejčastěji prostřednictvím veřejné služby. Tyto organizace jsou financovány vlastními zdroji pocházejících od soukromých či veřejných subjektů, ale mají možnost i zdrojů cizích. Neziskový sektor se člení na neziskový veřejný sektor, neziskový soukromý sektor a sektor domácností. A právě neziskovým soukromým sektorem se tato práce detailněji zabývá.³

Neziskový veřejný sektor

Tento sektor je založen veřejnými subjekty, jako jsou ministerstva, kraje, města, obce a další, kteří vkládají své úsilí a prostředky za cílem dosažení přímého užitku. Subjekty, které tvoří veřejný neziskový sektor, jsou příspěvkové organizace. I když se jedná z hlediska zakladatele o organizaci státní, vykonává činnost, která je typická právě pro organizace neziskového sektoru. Podobná forma neexistuje v žádné zemi Evropské unie, kromě České republiky. Příspěvkovou organizací jsou např. divadla, muzea, nemocnice, školy a další.

³ BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. 2009, s. 10.

Neziskový soukromý sektor

V tomto případě jsou zakladateli soukromé subjekty, které do nestátních neziskových organizací (NNO) vkládají své úsilí a prostředky za cílem dosažení přímého užitku, a také bez očekávání zisku. I když jsou tyto organizace nazvány jako neziskové, neznamená to, že nemohou zisk vytvářet, ale že se zisk nepřerozděluje mezi vlastníky, správce či zakladatele, jako je tomu u ziskového sektoru, ale musí být použit na cíle určité organizace. I přesto, že pojmy jako „nezisková organizace“ jsou běžně používány, u nás je neupravuje žádný právní předpis, proto lze obecně vymezit tyto organizace jako právnické osoby. Mgr. Simona Škarabelová, Ph.D. říká, že: „*Vymezení tohoto pojmu skýtá řadu úskalí a nutno říci, že ani teoretikové v této oblasti nedocházejí ke shodě. Pro každodenní praxi stačí znát mezinárodně uznávanou definici neziskových organizací spolu s jejich vymezením v české právní úpravě.*“⁴

Komplexně uznávanou, mezinárodní a tzv. strukturálně-operacionální definici NNO sestavili **L. M. Salamon a H. K. Anheier**⁵, kteří chápou tuto oblast jako souhrn institucí nacházejících se mimo státní aparát, avšak ve veřejném zájmu. Za důležité považují pět základních kritérií, která říkají, že tyto organizace jsou:

- **institucionalizované** (organized) – jsou to subjekty, které jsou formálně organizovány.
- **soukromé** (private) – tj. mají soukromoprávní povahu a jsou tedy institucionálně odděleny od státní správy.
- **neziskové** (non-profit) – ve smyslu nepřerozdělování si zisku z činnosti mezi vlastníky nebo správce organizace. Zisky z činnosti organizace musí být použity na poslání a cíle dané organizace.
- **samosprávné a nezávislé** (self-governing) – nejsou kontrolovány ani nijak ovládány státem a žádnými jinými subjekty. Mají vlastní interní pravidla, podle kterých jsou schopny řídit sami sebe.

⁴ ŠKARABELOVÁ, S. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. 2005, s. 6.

⁵ SALAMON, L. M., ANHEIER, H. K. *Defining the nonprofit sector: a cross-national analysis*. 1997 v odborné publikaci BOUKAL, P. 2009, s. 15.

- **dobrovolné** (voluntary) – vznikají na základě dobrovolného rozhodnutí, nikoliv z nařízení zvenčí. Může se jednat např. o výkon neplacené práce pro organizaci či dary.

Národní hospodářství obsahuje sektory mající určitou charakteristiku, podle které do jednotlivých sektorů patří i druhy rozdílných ekonomických subjektů. Díky jejich prolínání může smíšená ekonomika efektivně fungovat. Toto fungování přehledně popsal ekonom V. A. Pestoff v následujícím obrázku, kde rozděluje hospodářství na ziskový soukromý sektor, neziskový veřejný sektor, neziskový soukromý sektor a neziskový sektor domácností. Vyjmenované sektory třídí podle třech kritérií, kterými jsou kritérium financování provozu, kritérium vlastnictví a kritérium míry formalizace.

Obrázek 1 - Pestoffův trojúhelník

Zdroj: Rektořík, J., *Organizace neziskového sektoru*. s. 14.

Jak už bylo zmíněno, subjekty jednotlivých sektorů se prolínají, obrázek slouží k lepší orientaci hospodářského členění sektorů.

3.1.2 Historie a příčiny vzniku neziskového sektoru

Znalost historie neziskového sektoru nám umožňuje více pochopit současnou podobu této problematiky. Historie sdružování občanů, dobrovolné práce a dobročinných spolků byla, a je i v současnosti, velmi značná. Od tisícileté tradice do 18. století docházelo ke sdružování občanů k veřejně prospěšnému účelu ve všech typech společenského uspořádání. Do doby, než se ustanovila občanská společnost, bylo sdružování výhradně pro zvýhodněnou společnost, která měla velký podíl na lokální moci daného území a mohla se tak podílet na městské samosprávě. Od počátku 19. století a během národního obrození byla výrazná podpora spolků zaměřených na hospodářství, vědu, kulturu a vzdělávání. Například Sokol, spolek Mánes a Hlávková nadace existují dodnes. Vzhledem k vysokému zájmu zakládání spolků vznikla potřeba k vytvoření speciálního zákona, který se postupem času upravoval od roku 1849 až do roku 1867 na Zákon č.134/1867 říšského zákoníku o právu spolčovacím, který zůstal v platnosti až do roku 1951. Československo tento zákon převzalo v totožné úpravě roku 1918 a v období válek soukromá spolková činnost zanikla.

Před rokem 1989 neexistoval neziskový sektor v dnešním smyslu, ale existovala občanská společnost. Angažovanost byla buď pod dohledem státu, nebo měla podobu neinstitucionalizovanou či ilegální. K 1. 1. 1986 vstoupil v platnost zákon č.116/1985 Sb. o podmínkách činnosti organizací s mezinárodním prvkem v Československé socialistické republice.

3.1.2.1 Změny od roku 1990

Od roku 1990 nastal velký zájem o zakládání neziskových organizací, chyběly ale znalosti a právní rámec. Pohnutkou vždy byla a je touha občanů podílet se na řízení moci a ovlivnit případná selhání státu a soukromého ziskového sektoru. 27. března 1990 přijalo československé Federální shromáždění zákon č. 83/ 1990 Sb. O sdružování občanů a zákon č. 84/ 1990 Sb. O právu shromažďovacím. Zákonodárci vytvořili nový pojem sdružení. Tento zákon přijala i Česká republika vzniklá roku 1993. Velké změny nastaly reformou veřejné správy, kde byly vlivem decentralizace převedeny prostředky k podpoře nestátních neziskových organizací (NNO) na vzniklé kraje a také vstupem České republiky do Evropské unie, kdy mohli NNO navazovat nová partnerství a využívat fondy EU.

3.1.2.2 Změny od roku 2014

Od 1. ledna roku 2014 vstoupila v účinnost rekodifikace soukromého práva a součástí této právní úpravy je také nový Občanský zákoník a zákon o Obchodních korporacích, který nahrazuje Obchodní zákoník. Beze změn zůstali Evidované právnické osoby, Příspěvkové organizace a částečně i Obecně prospěšné společnosti (zrušen zákon o obecně prospěšných společnostech 248/1995 Sb.), ty fungují podle zrušeného zákona, nelze však už zakládat nové. Mohou se stát nejen ústavy, ale také sociálními družstvy.

Nejrozšířenější formou neziskových organizací byla občanská sdružení (zrušen zákon o sdružování občanů č. 83/1990 Sb.), místo této právní formy zavádí nový Občanský zákoník zapsaný spolek. V novém Občanském zákoníku najdeme též úpravu nadací a nadačních fondů (zrušen zákon o nadacích a nadačních fondech č. 227/1997 Sb.) V současnosti nadace a nadační fondy spadají pod fundace, což jsou sdružení majetku sloužící k účelu, který je právně vymezen.

Novou právní formou je ústav, kterou také zavádí nový Občanský zákoník, označuje právnické osoby za účelem provozování určité společensky prospěšné činnosti. Dalším rozvojem sociálního podnikání je nová právní forma sociální družstvo, nacházející se v zákoně o obchodních korporacích. Sloužit by měla především k sociální a pracovní integraci osob, které jsou například zdravotně znevýhodněny.⁶

⁶ NEZISKOVKY.CZ, fakta o NNO [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z <http://www.neziskovky.cz/clanky/511/fakta/>

3.1.3 Úloha a funkce nestátních neziskových organizací

Určitou příčinu rozvoje neziskového sektoru můžeme hledat právě v historickém vývoji některých zemí. Z počátku se tyto organizace tvořily v místech, kde existovaly lidské společnosti, ale nebyly do té doby vytvořeny vládní orgány a instituce. K tomu, aby mohli obyvatelé řešit sociální situace, museli si dobrovolné instituce vytvořit. V bývalých socialistických zemích byla hlavní příčinou vzniku neziskových organizací, nikoli neexistence státních orgánů, ale neexistence tržní ekonomiky jako takové. V tomto případě nahrazovaly poskytování služeb ze strany soukromých společností v tržní ekonomice.⁷

Neziskový sektor má velkou úlohu skoro ve všech oblastech sociálních, kulturních i ekonomických. Velkou důležitost má především v řešení tržních selhání. Jak už bylo zmíněno v úvodu, nestátní neziskové organizace vyplňují prostor mezi státem a ziskovým sektorem. Důvodem selhávání státu může být například to, že se snaží vyhovět občanům jako celku a tím věnuje menší pozornost menšinám.

Poslání organizace musí být konkrétní, a to především z důvodu vytyčování cílů organizace, strategií, užitku, výkonnosti a také efektivnosti. Do poslání může být zahrnuta i tvorba zisku, pokud to typ a technické zázemí organizace umožňuje a pokud je finanční zisk použit pro další rozvoj dané organizace. Na rozdíl od komerčních podnikatelských organizací, je poslání neziskových organizací zaměřeno především na změnu lidské bytosti a osobnosti, aby byl občan aktivním spolupracovníkem a nikoliv jen příjemcem poskytovaných služeb.⁸

Neziskové organizace napomáhají k vytváření zaměstnanosti, aktivnímu občanství, demokracii, zajišťují širokou škálu služeb, zastupují zájmy občanů vzhledem k různým úřadům a hrají důležitou roli v podpoře a zaručování lidských práv a vývojové politice.

Ekonomové vnímají existenci a rozvíjení se tohoto sektoru jako institucionální odpověď na nedostatky státu a trhu. Když uvažují o státu, poukazují na jeho menší schopnost uspokojit požadavky různých menšin při poskytování veřejných statků. V případě trhu poukazují na informační nesoulad mezi výrobcem a spotřebitelem, kdy

⁷ DUBEN, R. *Neziskový sektor v ekonomice a společnosti*. 1996, s. 74.

⁸ REKTOŘÍK, J. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 2007. s. 35-36.

občanský sektor působí jako důvěryhodnější partner, přestože jeho cílem není dosažení zisku.⁹

Tetřevová ve své knize uvádí čtyři základní funkce NNO:

- **Politická funkce** - důležitá především pro upevnění demokratických základů společnosti, kterými jsou např. podíl na řízení, pluralita názorů či veřejná kontrola.
- **Sociální funkce** - zajišťuje rovnost sociálních potřeb jedinců, kteří jsou jakkoliv znevýhodněni či diskriminováni. Přispívá k zachování kvality lidského potenciálu ve všech skupinách obyvatelstva. Občané se mohou podílet na činnostech organizace, lépe se seberealizovat a navazovat kontakty.
- **Ekonomická funkce** – tržní sektor není schopný zajistit veškeré statky a služby, které obyvatelstvo vyžaduje a proto nastupuje neziskový sektor, který zajistí podporu růstu spotřeby v nižších příjmových skupinách.
- **Etická funkce** – díky neziskovosti a lepší přístupnosti přispívá k rozvoji kulturních a etických hodnot společnosti a vzdělání.¹⁰

Neziskový sektor se snaží působit ve všech oblastech sociálních aktivit. Mezi vybrané oblasti patří sociální péče, kultura, školství, ekologie a zdravotnictví. Podrobněji tyto oblasti působení charakterizuje Petr Boukal:¹¹

NO v oblasti sociálních služeb

Sociální služby jsou významnou oblastí a jde o velmi strukturovanou oblast, která zahrnuje mnoho činností. Základní způsob rozdělení je na služby sociální péče a služby sociální intervence. **Služby sociální péče** se poskytují především těm osobám, které mají potíže s běžnými životními potřebami a jsou omezeni fyzickým či psychickým handicapem. Jednat se může i o staré nemohoucí osoby či opuštěné děti. Pro takto znevýhodněné osoby existují různé ústavy pro postižené, domovy důchodců, dětské domovy a další. **Služby sociální intervence** se zabývají prevencí patologických jevů ve

⁹ ŠKARABELOVÁ, S. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. 2005, s. 6.

¹⁰ TETŘEVOVÁ, L. *Veřejná ekonomie*. 2008, s. 42.

¹¹ BOUKAL, P. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. 2009, s. 191.

společnosti, reakcí na tyto jevy, krizovou intervencí a sociálně právní ochranou. Pro tyto situace jsou zřízeny např. střediska drogové intervence, krizová centra, linka důvěry a další.

NO v oblasti kultury

Mezi důležité priority společnosti patří i rozvoj kultury. Z tohoto důvodu jsou významnou právní formou důležité tzv. příspěvkové organizace a jedná se především o knihovny, muzea, galerie, divadla a spoustu dalších kulturních institucí, které jsou pod úlohou státu. Zároveň je tu mnoho nestátních neziskových organizací, které mají nejčastěji formu občanských sdružení.

NO v oblasti školství

Opět po roce 1990 mohou kromě veřejných subjektů, zakládat školy i soukromé subjekty, církve a náboženské společnosti. Nejpočetnější formou nestátní neziskové školy je obecně prospěšná společnost, ale stejně jako v oblasti kultury vedou příspěvkové organizace, které jsou zřizovány veřejným subjektem.

NO v oblasti ekologie

Ekologie zahrnuje i ochranu životního prostředí, která je v současnosti velmi důležitá pro stát i pro ekologické nevládní instituce. Aktivní přístup k přírodě se projevuje v posledních desetiletích, kdy se naplno projevují negativní dopady rozvíjícího se průmyslu. Nejčastěji se jedná o občanská sdružení, kde jejich cíle kladou důraz na ochranu životního prostředí, veřejného zdraví v urbanizovaných oblastech, zachování kulturních a památkových hodnot sídel a krajiny, spolupráce s regionálními i lokálními partnery a vzdělávání.

V celosvětovém rozsahu je známá organizace Greenpeace. Příkladem může být i organizace Toulcův dvůr, který je součástí praktické části práce.

NO v oblasti zdravotnictví

Pro kvalitní zajištění zdravotní péče se lidé sdružovali již před mnoha lety a obvykle byla spojena se sociálními službami, které zajišťovali církve a náboženské společnosti. I v tomto případě jsou nejčastější formou příspěvkové organizace, zřízené veřejnou správou. Po roce 1990 zakládají zdravotnická zařízení i soukromé subjekty a nejčastější formou NNO jsou obecně prospěšné společnosti.

3.1.4 Dobrovolnictví

Dobrovolnictví je činnost, která plyne ze svobodné vůle dobrovolníka, je konaná ve prospěch druhých bez nároku jakékoliv finanční odměny. Dobrovolník ze své dobrovolnické služby získává zejména dobrý pocit, zkušenosti do života, poznává nové přátele či uznání ve společnosti. Dále je důležité pro všechny oblasti nestátního neziskového sektoru. Boukal tvrdí, že „*dopad dobrovolnictví na hospodaření NNO je mimořádný. Představuje skrytý ekonomický zdroj a zvláště amatérské organizace ve sportu, kultuře, při zájmových činnostech, humanitních organizacích, ochraně životního prostředí se bez dobrovolníků prostě neobejdou.*“¹²

Dobrovolnickou službou je činnost, při níž dobrovolník poskytuje

a) pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácím násilím, jakož i pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase,

b) pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v písmenu a), nebo

c) pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací.¹³

3.1.4.1 Přínosy a rizika dobrovolnictví z pohledu NNO

Organizace přijímající dobrovolníky získává velmi levně pracovní sílu, ale i spolupráce s nimi vyžaduje náklady. Nejde však jen o ekonomická pozitiva a kromě pracovní síly, k přínosům patří i nové pohledy, názory dobrovolníka, zpětná vazba, duch a nadšení, které pomůže stálým pracovníkům, propagace jejich organizace a další. Práce s dobrovolníky je poměrně zásadní a strategické rozhodnutí a jedině při dodržení základních principů lze očekávat žádoucích výsledků. Jedná se např. o vyjasnění vztahu dobrovolníka ke stávajícím pracovníkům a celé organizaci, k tomu slouží koordinátor

¹² BOUKAL, P. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. 2009, s. 133.

¹³ §2 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě ve znění účinném 1. 1. 2015

dobrovolníků, který je profesionálně řídí. Dále je dobré uzavřít s dobrovolníkem smlouvu o jeho pracovní činnosti.¹⁴

Práce s lidmi není jednoduchá a přináší i spoustu rizik. Mnoho lidí, kteří nemají s dobrovolnictvím zkušenosti, ale chtějí by začít pomáhat, mají zkreslené představy a mnohdy od této činnosti odejdou. Proto je důležité pomocníky pečlivě vybírat již na samotném začátku a vše s nimi prokonzultovat dříve, než s nimi koordinátor stráví spoustu času zaučováním v organizaci.

¹⁴ BOUKAL, P. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. 2009, s. 141 - 143

3.2 Právní formy neziskových organizací

V současné době neexistuje v českém právu souhrnný právní předpis definující neziskové organizace a obsah veřejně prospěšné činnosti není taxativně vymezen jako v jiných zemích.

V minulých letech byl taxativní výčet právních forem neziskových organizací uveden v zákoně o daních z příjmů pouze pro definici poplatníků, kteří si mohli uplatnit snížení základu daně. Rozeznávány byly podle původní právní úpravy státní neziskové organizace (školské právnické osoby, organizační složky státu a příspěvkové organizace státu, obcí a krajů apod.) a nestátní neziskové organizace (zájmová sdružení právnických osob, pokud nejsou zřízena za účelem zisku; občanská sdružení, politické strany a politická hnutí, registrované církve a náboženské společnosti, nadace a nadační fondy, veřejné vysoké školy apod.). Dnes už zmíněný zákon č. 586/1992 Sb. – Zákon o daních z příjmů nevypočítává žádný okruh neziskových organizací, pouze definuje pojem tzv. **veřejně prospěšný poplatník**, „*Veřejně prospěšným poplatníkem je poplatník, který v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním*“.¹⁵

Právní úprava nestátních neziskových organizací byla novelizována roku 2014, jak už bylo zmíněno v předchozím textu, v podobě občanského zákoníku, který je platný od 1. 1. 2012 a účinný od 1. 1. 2014. Změny jsou uvedeny v následující tabulce 1.

¹⁵ § 17a zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů

Tabulka 1 - Porovnání původní a nynější situace NNO

Název právní formy	Původní právní úprava	Aktuálně účinná právní úprava
Občanské sdružení – nově spolek Organizační jednotka občanského sdružení – nově pobočný spolek	Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů	Zákoník č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník
Obecně prospěšná společnost (OPS)	Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů	Zákon byl zrušen bez náhrady, (OPS nadále fungují podle starého zákona)
Politické strany a politická hnutí	Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů	Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů
Círky a náboženské společnosti	Zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech	Zákon č.3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech
Zájmová sdružení právnických osob	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník	Příslušný paragraf § 20 byl zrušen bez náhrady

Zdroj: DOBROZEMSKÝ, V., STEJSKAL, J. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2. 2016, s. 27. (vlastní zpracování autora)

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že všechna občanská sdružení a jejich organizační jednotky od 1. 1. 2014 jsou nahrazena spolky. Sdružení však mělo právo změnit svoji právní formu na ústav nebo sociální družstvo. Přechodné období trvalo tři roky, a to do 1. 1. 2017, kdy museli uvést základní dokumenty do souladu s novou právní úpravou (§ 3045 NOZ).

Dále je zřejmé, že není možné zakládat nové Obecně prospěšné společnosti, jejichž zákon byl bez náhrady zrušen. Řídí se však podle starého zákona nebo mají možnost změny na ústav, nadaci či nadační fond. (§ 3050 NOZ). Stejně tak není možné založit

zájmové sdružení právnických osob, ale ty vzniklé se řídí dosavadními zákony nebo mohou svoji právní formu změnit na spolek (§ 3051 NOZ).

3.2.1 Přehled neziskových organizací včetně příslušné právní úpravy

Důležitým právním předpisem je již zmiňovaný zákon č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník, který obsahuje úpravu pro spolky (§214 - §302), fundace (§303 - §401), které se dělí na nadace a nadační fondy, dále pak ústavy (§402 - §418) a také druh neziskové korporace, bytové spoluvlastnictví (§1158 – §1222). Dalším typem nestátních neziskových organizací jsou politické strany a politická hnutí obsaženy v zákoně č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů. A nakonec zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, který upravuje evidované církevní právnické osoby, církve a náboženské společnosti.

3.2.2 Spolky

Spolek je samosprávným svazkem fyzických a právnických osob, který je dobrovolný a založený k uspokojování společného zájmu všech členů této organizace. Nikdo nesmí být nucen do členství spolku vstoupit, nebo nesmí být nucen v něm setrvat, pokud chce člen ze spolku odejít. Podle posledních vládou vydaných dokumentů, bylo k 1. 1. 2014 registrováno 120 293 spolků, včetně spolků pobočných.¹⁶ Tohle vysoké číslo nám říká, že se jedná o nejpočetnější skupinu NNO. Institut spolku je známý již od římského práva, které ukotvilo zásadu *tres faciunt collegium* (tři tvoří spolek). Činnost spolku musí být v souladu s účelem, který byl stanoven při zakládání a určen ve stanovách a rozděluje se na poslání a vedlejší činnost, která je nejčastěji podnikáním a poslání organizace podporuje. Spolky mohou zakládat i pobočné spolky, které nahradili organizační jednotky občanského sdružení. Mezi spolkem hlavním a pobočným musí být značná souvislost. Od stanov hlavního spolku se odvíjí práva i povinnosti pobočného spolku, který má také právní osobnost a zapisuje se do veřejného rejstříku.

¹⁶ Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2014. Vzat na vědomí Usnesením vlády České republiky z 13. 1. 2016 [on-line]. č. 9 s. 4., [cit. 23.01.2018] Dostupné z <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/dokumenty/rozbor-financovani-nestatnich-neziskovych-organizaci-139318/>

3.2.2.1 Založení a vznik

Na založení a vznik se použijí obecná ustanovení o právnických osobách. K založení spolku je potřeba nejméně tři fyzických či právnických osob. Zákon upravuje dvě formy založení spolku, jednou z nich je přijetí stanov, na kterých se musí zakladatelé společně shodnout a jejichž minimální náležitosti vymezuje zákon. Dále se jedná o založení usnesením ustavující schůze tvořícího se spolku. Registrujícím orgánem již není Ministerstvo vnitra ČR, ale rejstříkový soud. „*Návrh na zápis spolku do spolkového rejstříku podávají zakladatelé nebo osoba určená ustavující schůzí.*“¹⁷ Spolek, stejně jako všechny právnické osoby soukromého práva, vzniká zápisem do veřejného rejstříku. Podání do tohoto rejstříku lze podat skrze inteligentní formulář na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti ČR.

Stanovy jsou pro spolek základním dokumentem a musí podle NOZ¹⁸ obsahovat alespoň:

- **Název spolku** je jménem právnické osoby a jedná se o její originální identifikátor. NOZ¹⁹ stanoví, že název právnické osoby musí být odlišný od jiné právnické osoby a mít označení právní formy. Dále nesmí být klamavý a musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí však zkratka „z. s.“
- **Sídlo spolku** je dalším důležitým obsahem stanov, kde však stačí uvést pouze obec. Kompletní adresa sídla se nachází ve veřejném rejstříku, kde musí být při změně aktualizována. Právnická osoba nemusí svoji činnost vykonávat v místě svého formálního sídla.
- **Účel spolku** musí mít každá právnická osoba, je totiž za nějakým smyslem založena. U NNO je to vždy účel, který vede k naplňování veřejné prospěšnosti a konkrétního veřejného zájmu. Podle Dobrozemského a Stejskala bude účel „*typicky představovat nějaké „bohulibé“, obecně prospěšné ideje či vize, a smyslem*

¹⁷ §226 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁸ §218 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁹ §132 a §216 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

*existence (účelem) neziskové organizace je jejich naplňování.*²⁰ Účel právnické osoby, jak už bylo řečeno výše, se dělí na činnost hlavní a vedlejší.

- **Práva a povinnosti členů** je věc dispozitivní, proto jsou v zákoně uvedeny velice stručně a podrobněji se uvádějí do stanov. Členové se mohou podílet na spolurozhodování, mají práva na majetkové výhody a ochranná práva, kterým je např. vystoupení ze spolku. Povinností člena je zejména dodržování stanov či placení členských příspěvků.²¹
- **Určení statutárního orgánu** je potřebné i pro vnitřní organizační strukturu. Statutární orgán je oprávněn činit všechny právní úkony, které se spolku týkají, pokud však nejsou pravomoci přiděleny jinému orgánu.²² Spolek je právnickou osobou a ta sama o sobě nemá způsobilost k právním úkonům, proto je potřeba jednat prostřednictvím fyzických osob. NOZ²³

Statutární orgán má vnitřní i vnější působnost, kdy vnitřní je považována za rozhodovací a organizační pravomoc a zahrnuje zejména rozhodování o vyloučení člena ze spolku, svolávání členské schůze a zajištění vyhotovení zápisu z členské schůze. Povinností stanov je identifikovat statutární orgán zda je individuální či kolektivní (tvořen jednou nebo více osobami).²⁴

3.2.2.2 Zrušení a zánik

Stejně jako u ostatních právnických osob, existují fáze, zrušení, zánik a může mezi ně přibýt i fáze likvidace, která následuje po zrušení právnické osoby. Zrušení spolku může být dobrovolné nebo nucené. Při dobrovolném zrušení se často jedná o rozhodnutí členů ve formě nejvyššího orgánu a postup bývá obvykle uveden ve stanovách. Méně častým způsobem je uplynutí doby či dosažení účelu, pro který byl spolek založen. Den zrušení PO je skutečnost zapisující se do veřejného rejstříku. Nucené zrušení spolku soudem upravuje NOZ v § 268 a jedná se o zrušení spolku s likvidací pro porušení zákonných

²⁰ DOBROZEMSKÝ, V. a STEJSKAL, J. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2. 2016, s. 59.

²¹ DOBROZEMSKÝ, V. a STEJSKAL, J. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2. 2016, s. 117.

²² 164 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²³ §243 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁴ DOBROZEMSKÝ, V. a STEJSKAL, J. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2. 2016, s. 136.

povinností. Zrušení spolku může být na návrh oprávněné osoby, nebo bez návrhu z moci úřední. Soud může zrušit spolek v několika případech, které jsou uvedeny v NOZ v § 145, či v rozporu s § 217. Dále se může jednat o nucení osob vstoupit do spolku, nebo z něho odejít.

Spolek je nuceně zrušen i z důvodů uvedených v NOZ²⁵, kdy právnická osoba vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek, nesplňuje předpoklady vyžadované pro vznik právnické osoby zákonem, nemá déle než dva roky schopný orgán usnášet se, nebo tak stanoví zákon.

Po těchto fázích nastává majetkové vypořádání. Ať už má spolek nevyřízené pohledávky či dluhy, je důležité dát vše do pořádku. Osoba, která má likvidaci provést může být určena soudem, nebo se jedná o statutární orgán spolku.

Existují však i situace, kdy se spolek ruší bez likvidace, a to při fúzi spolků, jejich rozdělení, nebo změně právní formy. Dalším případem může být spolek v úpadku, kdy je potřeba vyhlásit konkurz.

V případě likvidace podá likvidátor do třiceti dnů od skončení likvidace návrh na výmaz ze spolkového rejstříku. V druhém případě je návrh podán statutárním orgánem a to poté, co nastala skutečnost rozhodná pro zánik. Spolek pak zaniká výmazem ze spolkového rejstříku, který je proveden rejstříkovým soudem.²⁶

3.2.3 Ústavy

Ústav je kombinací věcného základu a osobního prvku, kdy jeho účelem je zajištění trvalé, nebo dlouhodobé veřejně prospěšné služby. Podle zákonné úpravy tak existují tři typy právnických osob, kterými jsou korporace, fundace a ústavy. Jedná se o subjekt, který má majetkový základ, tedy o právnickou osobu fundačního typu. Od korporace se ústav liší tím, že nefunguje na členském základě a oproti nadacím není majetek nezczitelný, tudíž může být spotřebován. Dále je potřeba zmínit, že rozhodování je postaveno na hierarchickém principu, tedy na direktivním řízení ředitelem. Ústav je tvořen zaměstnanci.

Ústavy mohou být založeny jako soukromoprávní i veřejnoprávní, kdy se jedná např. o muzea, galerie, nemocnice a další.²⁷ Právní úprava vylučuje jiný způsob založení ústavu, než zakladatelským právním jednáním, a to zakládací listinou nebo pořízením pro

²⁵ § 172 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁶ DOBROZEMSKÝ, V. a STEJSKAL, J. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2. 2016, s. 176.

²⁷ DOBROZEMSKÝ, V. a STEJSKAL, J. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2. 2016, s. 181.

případ smrti. Podle § 405 NOZ zakladatelské právní jednání obsahuje alespoň název ústavu a jeho sídlo, účel ústavu vymezením předmětu jeho činnosti, popřípadě i předmět podnikání, údaj o výši vkladu, popřípadě o jeho nepeněžitém předmětu, počet členů správní rady i jména a bydliště jejich prvních členů a také podrobnosti o vnitřní organizaci ústavu, nevyhradí-li se její úprava statutu ústavu. Zákon zakládací listinu ústavu výslovně nevyžaduje ve formě veřejné listiny (notářského zápisu). Uvedený názor je v souladu s právní teorií.^{28,29} Ústav vzniká zápisem do rejstříku ústavů a jeho návrh podává jménem ústavu zakladatel.

3.2.4 Obecně prospěšné společnosti

Obecně prospěšná společnost (OPS) je právnickou osobou řazenou mezi nestátní neziskové organizace a slouží především k poskytování obecně prospěšných služeb veřejnosti za předem sjednaných a pro všechny stejných podmínek. Nejedná se o nadaci, korporaci a ani obchodní společnost, přestože slovo „společnost“ je v názvu označení právní osoby. V tomto případě se jedná o soubor činností a majetku. OPS nemá žádné členy ani společníky, proto se nemůže jednat o společenství osob. Svým vymezením má dle nového občanského zákona nejbližší právě k ústavům, nejspíš proto NOZ zavedl novou právní formu zapsaný ústav.

Jak už bylo zmíněno, OPS stále funguje dle zrušeného zákona 248/1995 Sb., zákon o obecně prospěšných společnostech, nelze však už zakládat nové.

3.2.5 Nadace a nadační fondy

Fundace jsou dalším typem právnických osob, které jsou neziskové, mají majetkový základ pro určitý účel a jsou upraveny v §303 - 305 NOZ. Nadace a nadační fondy upravuje zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech.

Účel pro založení nadace musí být obecně prospěšný a tím je zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv, ochrana životního prostředí, ochrana kulturních památek, rozvoj vědy, vzdělání a také sportu. Zřizují se „nadační listinou“, tj. písemnou smlouvou mezi zakladateli, zakládací listinou nebo závětí. Nadace souží především k finanční podpoře pro naplnění těchto zmíněných cílů. Majetkovým základem nadace je nadační jmění v minimální výši 500 000 Kč, pokud majetek nedosahuje takovéto hodnoty,

²⁸ RONOVSÁ, K. *Pět důvodů, proč nepožadovat pro zakladatelská právní jednání u nadačních fondů a ústavů povinnou formu notářského zápisu* [online]. [cit. 2018-01-06] Dostupné z <http://www.bulletin-advokacie.cz/pet-duvodu-proc>.

²⁹ DOBROZEMSKÝ, V. a STEJSKAL, J. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2. 2016, s. 182.

je možné s obdobným posláním založit nadační fond. Nadační jmění je nezczitelné a jeho výše je psána v nadačním rejstříku. Podnikání a další vedlejší aktivity může nadace realizovat v rámci vedlejší činnosti. Jsou řízeny nejméně tříčlennou správní a dozorčí radou (nebo revizorem).

Nadační fond využívá k dosažení svého účelu všechny svůj nadační majetek a nemá stanovenou minimální hodnotu vkladu, nemá nadační jistinu ani nadační kapitál. Předpokládá se, že jejich finanční prostředky budou spotřebovány k danému účelu a potom zaniknou.³⁰ Nadační fond je osvobozen od daně z příjmu právnických osob, daně dědické a daně darovací.³¹

Pokud to připouští zakladatelská listina, zákon umožňuje nadační fond transformovat na nadaci.³² Registrace probíhá na základě návrhu, podaného u příslušného rejstříkového soudu a musí obsahovat: nadační listinu, doklad o splacení peněžního vkladu, smlouvu o správě cenných papírů (pokud je součástí) a výpis z rejstříku trestů členů správní a dozorčí rady. Také musí předkládat výroční zprávu a účetní závěrka nadace musí být ověřena auditorem.³³

3.2.6 Evidované právnické osoby

Jedná se o organizace zřízené církvemi dle zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech. Činnost těchto organizací ovlivňuje právo na svobodu vyznání a právo občanů se sdružovat podle náboženské víry do organizací, které jsou zabudovány v ústavním pořádku České republiky v Listině základních práv a svobod.³⁴

Církví a náboženskou společností se rozumí dobrovolné společenství osob s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy, obřady a projevy víry, které jsou založené za účelem vyznávání určité náboženské víry. S tím je spojeno shromažďování, bohoslužby, vyučování a duchovní služby. Návrh na vznik evidované právnické osoby podává příslušný orgán církve či náboženské společnosti Ministerstvu kultury ČR, které provede zápis do příslušného rejstříku. Pro vznik je důležitý návrh na registraci a návrh na přiznání

³⁰ §398 zákona č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník

³¹ §18 zákona č. 586/1992 Sb. zákon o daních z příjmů

³² §400 č. zákona č. 89/2012 SB., nový občanský zákoník

³³ DOBROZEMSKÝ, V. a STEJSKAL, J. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2. 2016, s. 200 – 227.

³⁴ Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. [online]. [cit. 2018-01-06] Dostupné z <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

oprávnění registrované církve a náboženské společnosti k výkonu zvláštních práv. Návrh musí obsahovat: základní charakteristiku církve a náboženské společnosti, zápis o založení církve a náboženské společnosti na území ČR, podpisy nejméně 300 zletilých občanů ČR a základní dokument. Tento dokument obsahuje základní náležitosti podobně jako ostatní právní formy.³⁵

Zákon o církvích a náboženských společnostech nestanovuje povinnost vlastnit kapitálové jmění, ale vyžaduje, aby byl v základním dokumentu určen předmět činnosti, úprava majetkových poměrů, zásady hospodaření a také způsob získávání finančních prostředků.³⁶

3.2.7 Politické strany a politická hnutí

Zakládání politických stran a hnutí upravuje zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů. Registraci provádí Ministerstvo vnitra ČR a návrh na registraci předkládá přípravný výbor, který ho musí doložit peticí s alespoň 1000 lidmi a žádostí o založení. Struktura a řízení každé strany je dána vnitřními stanovami, které musí mimo jiné obsahovat orgány včetně statutárních a rozhodčích, způsob jejich ustavování a vymezení jejich oprávnění.

Nejvyšším orgánem bývá sjezd strany, který volí nejužší vedení sestávající z předsedy a místopředsedů strany. Ve stanovách je uveden: název, zkratka, sídlo v ČR, programové cíle, práva a povinnosti členů strany, ustanovení o organizačních jednotkách, zásady hospodaření, způsob stanovení členských příspěvků a způsob nakládání s majetkem po zániku strany.³⁷

³⁵ DOBROZEMSKÝ, V. a STEJSKAL, J. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2. 2016, s. 228 – 230.

³⁶ §10 a §12 zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech

³⁷ DOBROZEMSKÝ, V. a STEJSKAL, J. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2. 2016, s. 230.

3.3 Financování nestátních neziskových organizací

Naplnění účelu, pro který jsou nestátní neziskové organizace vytvořeny, vyžaduje finanční zdroje. I když tomu samotný název nenapovídá, pro nestátní neziskové organizace je velice důležité produkovat zisk, neboli shánět co nejvíce finančních prostředků z různých zdrojů, pro uspokojení jejich poslání. Mezi vícezdrojové financování patří dary, vlastní příjmy, dotační příjmy a různé státní i soukromé subjekty domácího i zahraničního charakteru.

Stát sice uznává jejich důležitost ve společnosti, ale protože se jedná o soukromé PO, jsou podporovány pouze omezenou částí státního rozpočtu. Nejen proto si nestátní neziskové organizace tak nachází i jiné způsoby podpory pro své účely, za jejich zajištění odpovídá management nebo tzv. fundraiser.

Důležitá je tvorba strategie, aby sympatizující subjekty správně pochopily poslání organizace, protože právě kvůli účelu, pro který je organizace stvořena, chtějí být její součástí. Pro nestátní neziskové organizace je přínosem i jejich transparentnost, aby subjekty, které je podporují, znaly nejen jejich účel, ale i další podstatné informace o jejich hospodaření a nakládání s finančními prostředky, a to nejen z důvodu vzrůstající konkurence, ve které se NNO pohybují.

3.3.1 Druhy financování nestátních neziskových organizací

Základní rozdělení jak v právu, tak v ekonomice je rozdělení na zdroje veřejné a zdroje neveřejné neboli soukromé. Veřejné zdroje financování zabezpečují instituce státní správy (ministerstva) a také samosprávy. Financování z neveřejných zdrojů je poskytováno zejména individuálními dárci, kteří mohou být tuzemští i zahraniční, firemními dárci a tuzemské i zahraniční nadace.³⁸

³⁸ BOUKAL, P. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. 2009, s. 72.

P. Frič rozděluje zdroje financování nestátních neziskových organizací do tří skupin.³⁹

Zdroje z veřejných rozpočtů a fondů

- **Granty a smlouvy** – příspěvky od vlády poskytované na podporu specifické činnosti a programů, kdy se může jednat o finanční prostředky z Evropské unie, zahraničních vlád a dalších.
- **Mandatorní transfery** – vláda ze zákona poskytuje finanční prostředky organizacím pro vykonávání veřejně prospěšných činností. Může se jednat o politické strany, soukromé školy a další.
- **Dotace a platby zprostředkované třetí stranou** – jedná se o sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a další nepřímé platby vlády, které jsou skrze organizaci poskytovány jednotlivcům.
- **Finanční prostředky ze státního rozpočtu** – V ČR poskytují dotace ze státního rozpočtu instituce státní správy, úřad práce, Akademie věd České republiky, Grantová agentura České republiky nebo organizační složka státu, kterou zvláštní zákon určí.

Zdroje ze soukromého sektoru

- **Příjmy od nadací** – jedná se o granty, které nadace nestátním neziskovým organizacím poskytují.
- **Dary a činnosti podnikatelské sféry** – dary přímo od podnikatelských společností, obchodních nadací nebo společenských nadací.
- **Individuální dary a sponzorství** – přímé dary a příspěvky od jednotlivců.
- **Sdružené formy získávání finančních prostředků** – jedná se o fundraising.

Zdroje z příspěvků a činností organizace

- **Poplatky a příspěvky ze služeb** – klienti platí organizaci za služby, které nejsou hrazeny státem.

³⁹ FRIČ, P. *Neziskový sektor v ČR: výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. 2001, s. 176 - 185.

- **Členské příspěvky** – členové platí příspěvky za členství v organizaci, splní tak podmínky ve stanovách.
- **Příjmy z prodeje** – zahrnují příjmy z prodeje výrobků a služeb, které jsou vedlejší činnostmi organizace
- **Investiční výnosy** – tyto výnosy vznikají z obchodu s kapitálem a z dalších ekonomických aktivit.

3.3.2 Veřejné financování

Jak už bylo zmíněno, veřejné zdroje financování poskytují instituce státní správy a samosprávy. Státní podpora nestátních neziskových organizací má několik forem a úrovní, a to z hlediska decentralizace státních orgánů či hlediska původu finančních prostředků.

V případě institucí státní správy se jedná o financování NNO z veřejných rozpočtů v rámci státní dotační politiky.

Základní zákon, který upravuje financování těchto organizací je zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů. Podle §7 tohoto zákona mohou být ze státního rozpočtu poskytnuty dotace neziskovým organizacím, které mají jako hlavní předmět poskytování zejména zdravotních, kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb a dotace k poskytování sociálně právní ochrany dětí atd. Ať už se jedná o přímou (dotace) nebo nepřímou (daňová zvýhodnění) podporu, nemůže být financování NNO redukováno na podporu státu pouze ze státního rozpočtu. Důležité je spolupracovat s kraji, obcemi i se soukromou sférou v místech kde organizace působí.⁴⁰ Čerpat finanční prostředky lze i z Evropské unie (EU) a jejích dotačních programů.

Mezi nepřímé financování řadíme zejména úlevu na dani z přidané hodnoty (DPH), která plyne z právní úpravy zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, kde úlevy plynou pro „veřejně prospěšného poplatníka.“⁴¹

⁴⁰ Ministerstvo financí ČR: Podpora z národních zdrojů neziskové organizace [online]. [cit. 2018-01-10] Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/podpora-z-narodnich-zdroju/neziskove-organizace>

⁴¹ §17 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů

3.3.2.1 Rada vlády pro nestátní neziskové organizace⁴²

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace (RNNO) je stálým poradním, iniciativním a koordinačním orgánem vlády České republiky v oblasti NNO. Byla zřízena usnesením vlády v červnu 1992 č. 428 jako Rada pro nadace. Usnesením vlády v březnu 1998 č. 223 byla transformována na Radu vlády pro nestátní neziskové organizace (dále jen "Rada").

Rada soustřeďuje, projednává a prostřednictvím svého předsedy předkládá vládě materiály, které se NNO týkají a vztahují se k vytváření vhodného prostředí pro jejich existenci a činnost.

3.3.2.2 Nadační investiční fond⁴³

Nadační investiční fond byl založen roku 1992, jeho účelem bylo podpořit český nadační sektor a vyhrazeno bylo 1% akcií z druhé vlny kupónové privatizace. Portfolio těchto akcií bylo svěřeno Fondu národního majetku ČR a v roce 1997 připravila tehdejší Rada vlády pro nadace (dnes RVNNO) návrh na rozdělení NIF nadacím.

3.3.3 Neveřejné financování

Finance z neveřejných, neboli soukromých zdrojů poskytují zejména individuální dárci, jak tuzemští tak zahraniční, firemní dárci a tuzemské i zahraniční nadace. Individuální dárcovství je oblast, která musí být strategicky pokryta, aby získala co nejvíce veřejné podpory. Citlivou otázkou jsou databáze jmen, která jsou oslovována a NNO musí vždy dodržovat zákon č. 177/2001 Sb., o ochraně osobních dat. Dále do této kategorie spadají veřejné sbírky, a to podle zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách, kde je vymezena jako „získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčitého okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, zejména humanitární nebo charitativní, rozvoj vzdělávání, tělovýchovy nebo sportu, nebo ochranu kulturních památek tradic nebo životního prostředí.“⁴⁴

⁴² Rada vlády pro nestátní neziskové organizace [online]. [cit. 2018-01-06] Dostupné z <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/zakladni-informace-767/>

⁴³ Nadační investiční fond [online]. [cit. 2018-02-03] Dostupné z https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/HI_2010.pdf

⁴⁴ Sbírka zákonů, zákon o veřejných sbírkách [online]. Dostupné z <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?cd=76&typ=Zr&zdroj=sb01117> [cit. 2018-02-03]

3.3.4 Fundraising a jeho význam

Možnosti financování, které jsou popsány výše, naplňují nestátním neziskovým organizacím jejich poslání, vyžadují však aktivní přístup, kterým je právě termín fundraising.

Fundraising je označován jako soubor činností, které se zaměřují na zdrojové zajištění NNO založené za nějakým účelem. Překladů do českého jazyka se může použít hned několik, např. shromažďování veřejných prostředků, shromažďování financí, pěstování fondů.

Definice fundraisingu podle P. Boukala: „*Fundraising představuje systematické získávání finančních i nefinančních zdrojů, které nezisková organizace potřebuje k realizaci svého poslání.*“⁴⁵

Fundraisingové aktivity vyvíjejí zejména větší nestátní neziskové organizace, rozpočtové nebo příspěvkové organizace, obce, kraje, církve a podnikatelské subjekty poskytující veřejně prospěšné služby. Osloveny jsou především jednotlivci, firmy, nadace, státní úřady, regionální samosprávy nebo orgány EU. Lze však též pořádat benefiční akce nebo prodávat výrobky či služby. Důležité je na plánování finančního zabezpečení dbát a vyhledávat různé možnosti. Dotace, granty, dárci a další nejsou dlouhodobou záležitostí a další rok se nemusí opakovat.⁴⁶

Aby byl fundraising úspěšný, je podstatné respektovat zásady komplexnosti, začlenění, aktivity, strategičnosti, vzdělávání okolí, poděkování, optimismu a výsledku.

⁴⁵ BOUKAL, P. *Fundraising pro neziskové organizace*. 2013, s. 34.

⁴⁶ BOUKAL, P. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. 2009, s. 102.

4 Vlastní práce

Vlastní práce odráží teoretické poznatky v praxi, tj. činnost vybrané nestátní neziskové organizace Toulcův dvůr, z. s. – Středisko ekologické výchovy. V této části bude popsána charakteristika neziskové organizace a náhled do financování v letech 2014, 2015 a 2016. Dále bude za pomoci dotazníkového šetření analyzována spokojenost návštěvníků spolku s úlohou a činností neziskové organizace.

4.1 Toulcův dvůr, z. s. – středisko ekologické výchovy

Obrázek 2 - Logo organizace Toulcův dvůr

Zdroj: <http://www.toulcuvdvur.cz/o-nas/organizace>

Toulcův dvůr je zastřešující neziskovou organizací, má čtyři řádné členy, kterými jsou neziskové organizace realizující výchovné a vzdělávací aktivity. Jedná se o tyto organizace:⁴⁷

Botič, o. p. s.

Na Toulcově dvoře už od roku 1994 zajišťuje prožitky vedoucí k odpovědnějšímu chování k přírodě, životnímu prostředí a úctě tradicím. Posláním společnosti je skrze výchovných, vzdělávacích, volnočasových a kulturních aktivit soustavně a se smyslem působit na návštěvníky střediska, a tím je vést k větší citlivosti, úctě a šetrnosti k přírodě i tradicím a k environmentálně odpovědnému jednání.

⁴⁷ Toulcův dvůr – Středisko ekologické výchovy [online]. [cit. 2018-02-04]. Dostupné z <http://www.toulcuvdvur.cz/o-nas/organizace>

SRAZ, z. s. – Společně za radostí a zdravím

Tento spolek byl založen roku 1996 a v Toulcově dvoře působí od roku 2000. Je členem České hiporehabilitační společnosti a České jezdecké federace. Sdružení SRAZ vytváří prostor pro vzájemné setkávání a porozumění. Přípravují pomocí zvířat a zejména koní výchovně vzdělávací a také terapeutické programy pro děti, mládež, dospělé a osoby s postižením. Také vede k zodpovědnému jednání k přírodě a zdravému životnímu stylu. Posláním této organizace je propojovat svět lidí a přírody do harmonie.

Mateřská škola Semínko, o. p. s.

Tato školka je významná právě tím, že ukazuje dětem jak si přírodu zamilovat. Jedná se o akreditovanou školku zapsanou v rejstříku MŠMT. Jde tedy o vzdělávací instituci pod kontrolou České školní inspekce podle Rámcového vzdělávacího programu.

ENVIRA, o. p. s.

Envira je sociálním podnikem, neboli integračním sociálním podnikem, který je založený za účelem začleňování znevýhodněných (zdravotně postižených) osob do společnosti a na trhu práce. Pro zdravotně postižené osoby vytvářejí pracovní místa pro jejich dlouhodobé zaměstnání. Spravuje a udržuje památkově chráněný objekt Toulcova dvora a pozemků, které jsou jeho součástí.

4.1.1 Činnost spolku Toulcova dvora

Hlavní myšlenkou Toulcova dvora, který v současnosti tvoří čtyři zmíněné neziskové organizace, je environmentální výchova. Jeho smyslem je vytvářet otevřený prostor k prožitkům, které rozvíjejí kladný vztah k přírodě a společnosti.

Toulcův dvůr, je středisko ekologické výchovy podporované hlavním městem Prahou a vzniklo v roce 1996. Dvůr, který i s přilehlými pozemky dosahuje téměř 10 hektarů a rozkládá se na území pražské Hostivaře, je zajímavý i díky památkově chráněnému souboru budov, jejichž historie sahá až do středověku. První písemná zmínka o tomto dvoře sahá až do roku 1362, kdy jej dostal do zástavy i s celou vsí rychtář Petřík z Lešťan. Poté připadl do správy stavům Království českého a následně v něm hospodařil nájemce František Toulec. Tři roky po sametové revoluci byl areál vládou vyčleněn právě pro neziskové organizace, které zde vytvořili Středisko ekologické výchovy. Dvůr je

obklopen řadou zajímavostí, mezi něž patří louky, step, mokřad a také lužní les. Součástí je i farma s domácími zvířaty, jež představují zástupce původních českých plemen.

Organizace také nabízí ekologické výukové programy pro školy a také spoustu volnočasových aktivit. Toulcův dvůr zasahuje i do oblasti sociální, kdy zaměstnává spoustu osob se zdravotním postižením, nebo pomáhá v rámci hiporehabilitace a pracovní terapie. Dále se věnuje oblasti kultury, kdy pořádá spoustu akcí s tematikou lidových svátků a obyčejů.

Areál Toulcova dvora je možné navštívit denně po celý rok a koná se v něm mnoho tematických výukových programů, seminářů, komentovaných setkání se zástupci zvířat, ale i další zajímavé akce pro veřejnost. V areálu se nachází i hostel, zdravá jídelna, rukodělná dílna nebo obchod se zdravou výživou a různými dekoracemi.

Stejně jako ostatní neziskové organizace, je i Toulcův dvůr vděčný za každého dlouhodobého dobrovolníka, kterého práce nejen těší, ale dokáže samostatně rozhodovat v klíčových situacích. Každým rokem pomůže v Toulcově dvoře kolem 400 firemních dobrovolníků, kteří jsou rozděleny do skupin podle potřeby. Pomoc firemních dobrovolníků je krátkodobá a dlouhodobé dobrovolníky Toulcův dvůr zaměstnává zejména na dohodu o provedení práce. Dle vedení spolku organizace je zájem ze strany dobrovolníků poměrně velký, a to především o práci u zvířat, kdy se jedná kolem 20 zájemců ročně. Organizace však bere jen opravdu spolehlivé zájemce, většina si totiž neuvědomuje časovou náročnost při docházce ke zvířatům.

4.1.2 Polostrukturovaný rozhovor

Nejvhodnější metodou sběru dat byl zvolen polostrukturovaný rozhovor, kdy podle Miovského má výzkumník připravené okruhy otázek, ale není zcela vázán na pevnou strukturu vedeného rozhovoru. Pořadí či formulaci otázek může výzkumník měnit. Dále je možné k připraveným otázkám přidat otázku doplňující, některé vynechat nebo zařadit nové. Respondent ani tazatel nejsou vázáni pevnou strukturou rozhovoru, lze tedy předpokládat větší obtížnost analýzy dat a může hrozit odchýlení od tématu.⁴⁸

Polostrukturovaný rozhovor proběhl ve společenské místnosti Toulcova dvora, kde respondent odpověděl na 8 otázek týkajících se činnosti neziskové organizace, účasti

⁴⁸ MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. 2006, s. 82.

veřejnosti na seminářích a akcích, změny právní normy, financování a zájmu dobrovolníků v organizaci.

4.1.3 Proces transformace

Jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, právní úprava nestátních neziskových organizací byla roku 2014 novelizována v podobě nového občanského zákoníku, který je platný od 1. 1. 2012 a účinný od 1. 1. 2014. Zájmová sdružení právnických osob § 20 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, byl bez náhrady zrušen. Ze zájmového sdružení Toulcův dvůr se stal Toulcův dvůr zapsaný spolek 14. října 2014, kdy byly správní radou schváleny všechny dokumenty. Toulcův dvůr je zastřešující organizací, která koordinuje aktivity, prosazuje zájmy svých členů a sdružuje environmentálně zaměřené organizace sídlící v Toulcově dvoře.

Ještě před tím, došlo k procesu rozdělení organizace na dva subjekty. V té době stále Zájmové sdružení Toulcův dvůr od roku 2009 významně rostl. Došlo k nárůstu činnosti, několikanásobně se zvýšil obrat organizace a počet zaměstnanců v roce 2013 dosáhl téměř čtyřiceti.

Z tohoto důvodu se tehdejší Zájmové sdružení Toulcův dvůr, začal připravovat na proces transformace. Jako důvod je také ve výroční zprávě z roku 2013 uvedeno, že objemu činností a jejich pestrosti přestal dlouholetý zavedený systém řízení organizace vyhovovat. Správní rada jako statutární orgán neměla prostor pro potřebné operativní řízení a ze strategického plánování i jednání správních rad vyplynula potřeba oddělit aktivity sociálního podniku od samotné organizace, jejíž hlavní prioritou je sdružovat a koordinovat činnost členských organizací.

Příprava i proces rozdělování neziskové organizace na dva subjekty trval více než šest měsíců a začátkem roku 2014 byla stanovena nová struktura. Za člena Zájmového sdružení byl vyčleněn a přijat sociální podnik ENVIRA, o.p.s.

Ze zájmového sdružení Toulcův dvůr se stal Toulcův dvůr zapsaný spolek 14. října 2014, kdy byly správní radou schváleny všechny dokumenty. Také se stal zastřešující organizací, která koordinuje aktivity, prosazuje zájmy svých členů a sdružuje environmentálně zaměřené organizace sídlící v Toulcově dvoře.

Na funkci předsedkyně setrvala Ing. Lenka Skoupá a statutárním orgánem se stala členská schůze. Zapsaný spolek se řídí podle nových stanov od listopadu 2014.

4.1.4 Financování v uplynulých třech letech

Financování v posledních třech letech za roky 2014, 2015 a 2016 je získáno z výkazů zisků a ztát Toulcova dvora. Rozděleny jsou výnosy a náklady, které jsou zobrazeny v následujících grafech. Hodnoty jsou uvedeny celkem za hlavní i hospodářskou činnost organizace.

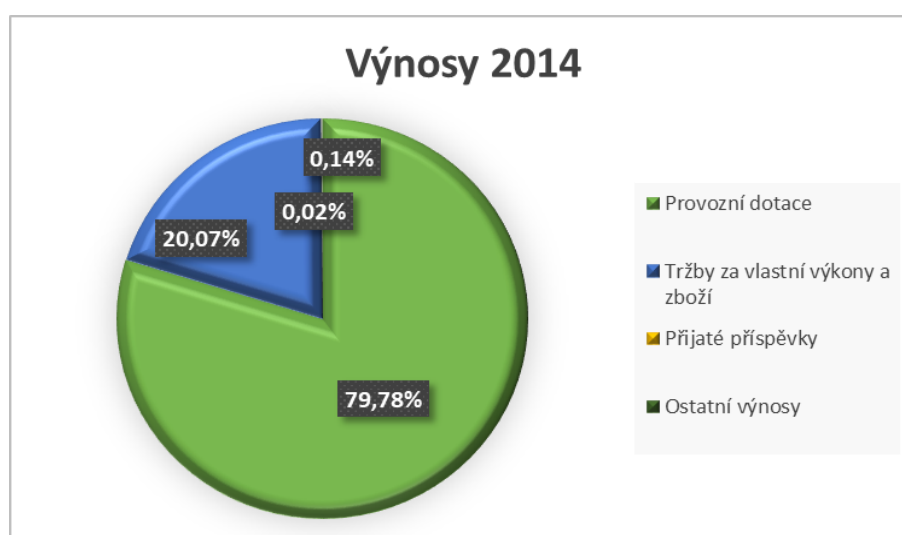
4.1.4.1 Rok 2014

Na základě přehledu účetní a finanční analýzy dosáhl Toulcův dvůr v roce 2014 výnosů v hodnotě 5 781 tis. Kč. Hlavní skupinu příjmů tvoří provozní dotace v hodnotě 4 612 tis. Kč, které nezisková organizace obdržela od Ministerstva životního prostředí, Magistrátu hlavního města Prahy a jejich městských částí, nadací a fondů. Z grafu je patrné, že provozní dotace tvoří téměř 80 % výnosů.

Dalším nepostradatelným zdrojem výnosů v organizaci jsou tržby za vlastní výkony a zboží v celkové hodnotě 1 160 tis. Kč.

Ostatních výnosů celkem bylo 8 tis. Kč (0,14 %) a přijatých příspěvků celkem pouhých 1 tis. Kč (0,02 %). Tyto hodnoty jsou nepatrné, proto jsou v grafu zaznamenány pouze v procentech, nikoliv barevně.

Graf 1 - Výnosy 2014

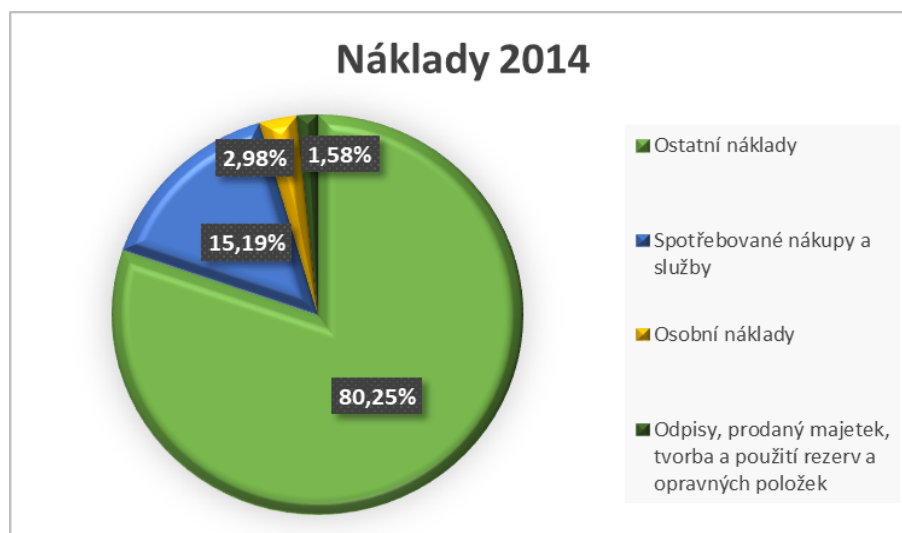

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv organizace Toulcův dvůr

Veškeré vynaložené náklady v roce 2014 dosáhly hodnoty 5 904 tis. Kč. Nejnákladnější část tvoří ostatní náklady celkem v hodnotě 4 738 tis. Kč, poté spotřebované služby celkem v hodnotě 714 tis. Kč a spotřebované nákupy v hodnotě 183 tis. Kč, celkem 897 tis. Kč

Osobní náklady celkem 176 tis. Kč, které primárně zahrnují mzdy a sociální pojištění. Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek celkem tvoří nejmenší hodnotu, a to 93 tis. Kč. V tomto roce byl výsledek hospodaření (VH) celkem ve ztrátě 123 tis. Kč

Graf 2 - Náklady 2014

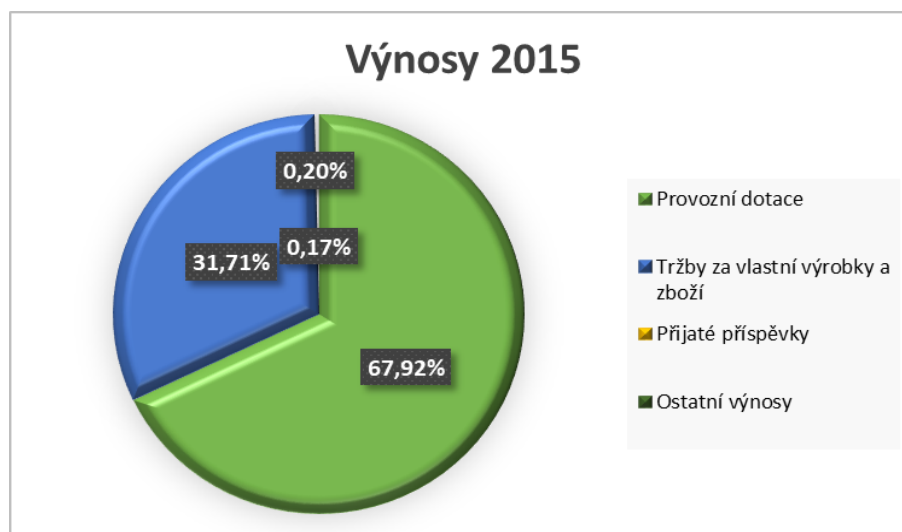
Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv organizace Toulcův dvůr

4.1.4.2 Rok 2015

V tomto roce výnosy organizace klesly z hodnoty 5 781 tis. Kč na hodnotu 4 068 tis. Kč a důvodem je zejména pokles příjmů tvořící provozní dotace v hodnotě 2 763 tis. Kč. Velkou část výnosů tvoří opět i tržby za vlastní výkony a zboží celkem v hodnotě 1 290 tis. Kč.

Méně podstatnou částí jsou ostatní výnosy celkem v hodnotě 8 tis. Kč a přijaté příspěvky celkem v hodnotě 7 tis. Kč. V následujícím grafu není část těchto hodnot barevně zaznamenána, ale pouze v procentech, kdy výnosy tvoří 0,20 % z celkových výnosů a přijaté příspěvky 0,17 % celkových výnosů.

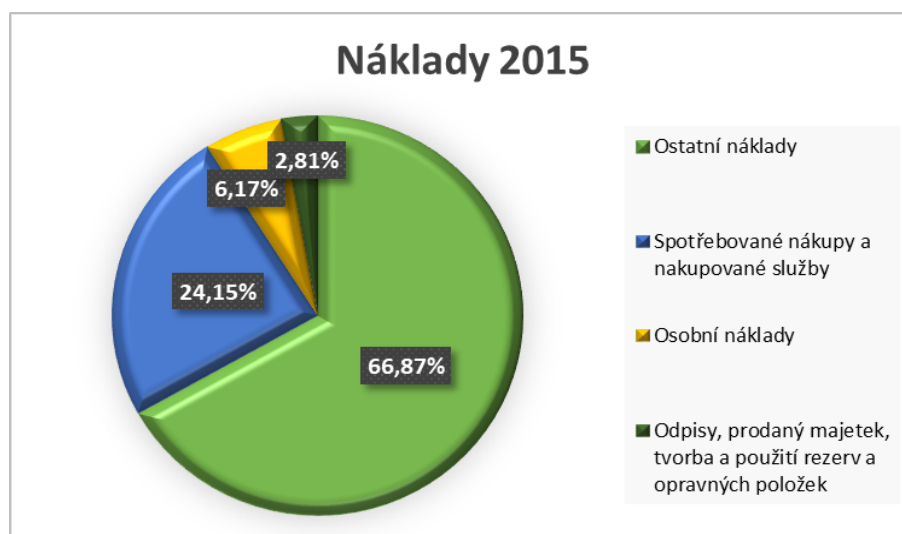
Graf 3 - Výnosy 2015

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv organizace Toulcův dvůr

Náklady se v tomto roce vyšplhaly na hodnotu 3 839 tis. Kč, což je podstatně méně, než v předchozím roce 2014. Nejnákladnější v tomto roce byly ostatní náklady celkem v hodnotě 2 567 tis. Kč a poté služby v hodnotě 638 tis. Kč. V tomto roce se organizace do ztráty nedostala, VH v hlavní činnosti byl sice ve ztrátě 249 tis. Kč, ale hospodářská činnost se vyšplhala na 478 tis. Kč. Vzhledem k přesahu 300 tis. Kč došlo ke zdanění vedlejší činnosti a celkový VH po zdanění tvořil 195 tis. Kč

Graf 4 - Náklady 2015

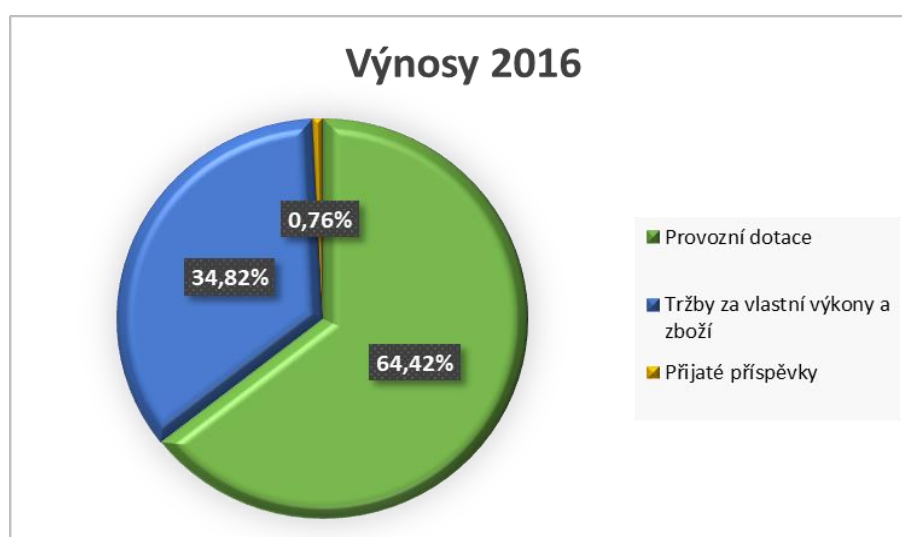
Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv organizace Toulcův dvůr

4.1.4.3 Rok 2016

V roce 2016 se celkové výnosy od předchozího roku téměř nezměnily, jejich hodnota je 4 067 tis. Kč a její nejvyšší část tvoří opět provozní dotace v hodnotě 2 620 tis. Kč, tedy o 143 tis. Kč méně než v roce 2015.

Druhou nejvyšší část výnosů tvoří tržby za vlastní výkony a za zboží ve výši 1 416 tis. Kč. Přijaté příspěvky se vyšplhaly oproti předchozím rokům 2014 a 2015 až na 31 tis. Kč, ale v následujícím grafu je zřejmé, že tvoří pouze necelé 1% z celkových výnosů.

Graf 5 - Výnosy 2016

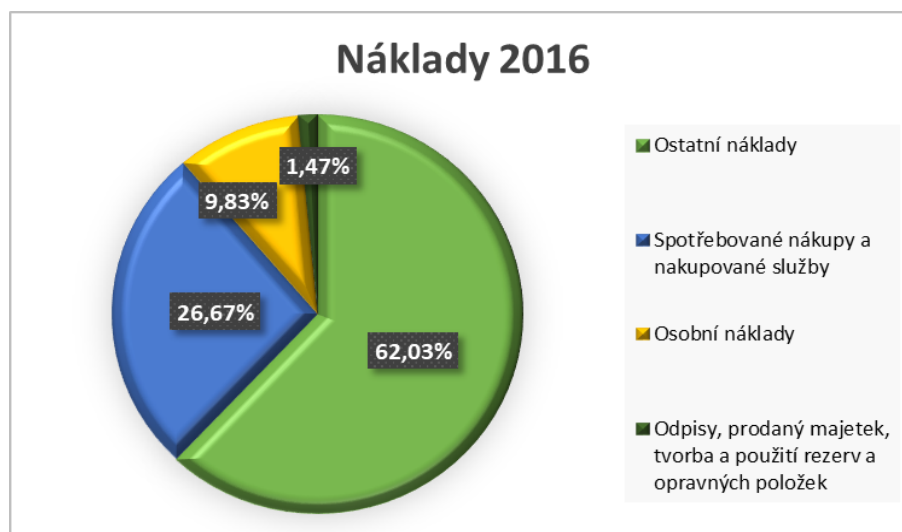

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv organizace Toulcův dvůr

I v nákladech se tento rok od předchozího roku 2015 změnil pouze nepatrně a klesl na hodnotu 3 806 tis. Kč. Nejvyšší část nákladů tvoří opět ostatní náklady v hodnotě 2 361 tis. Kč, tedy 62,03 % a poté spotřebované nákupy a nakupované služby v hodnotě 1 015 tis. Kč, tedy 26,67 %. V menších částkách je hodnota za osobní náklady 374 tis. Kč a odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a opravných položek 56 tis. Kč.

V tomto roce je celkový VH opět kladný a hospodářská činnost tentokrát nepřesáhla 300 tis. Kč, aby byla zdaněna. VH tedy činní 261 tis. Kč.

Graf 6 - Náklady 2016

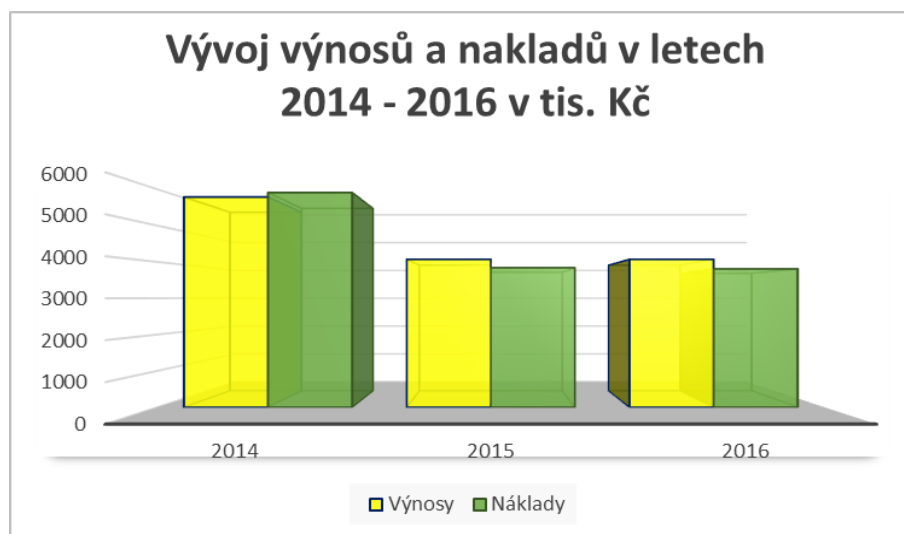

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv organizace Toulcův dvůr

V následujícím grafu 7 je zřejmé, že z analyzovaného období v letech 2014, 2015 a 2016, organizace Toulcův dvůr vyvíjela největší činnost v roce 2014, kdy však náklady přesahovaly výnosy, a to o 123 tis. Kč. Důvodem byly vysoké náklady vynaložené v hlavní činnosti, které se dostaly na ztrátu 418 tis. Kč. Jak už bylo zmíněno, organizace byla rozdělena na dva subjekty a téměř všechnu činnost přesunula na organizaci ENVIRA, o. p. s., díky tomu se výsledek hospodaření každým rokem zlepšoval a v průběhu dalších let aktivita organizace klesla, klesly však i náklady s ní vynaložené a organizace díky vedlejší činnosti prosperuje kladným výsledkem hospodaření. Dle vedení spolku Toulcův dvůr ani v následujících letech ztráta nehrozí.

Je tedy patrné, že v této neziskové organizaci je s financemi nakládáno obezřetně tak, aby byla zaručena jejím klientům co nejvyšší kvalita.

Graf 7 - Vývoj výnosů a nákladů

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv organizace Toulcův dvůr

4.2 Anketa

Anketu a reprezentativní sociologický výzkum často zaměňuje nejen veřejnost, ale v mnoha případech i samy agentury, které zpracování demografických studií nabízejí. Anketa je volnější forma, která je otevřená a často bývá jednodušší a levnější než reprezentativní sociologický výzkum. Výsledky ankety nelze zobecňovat a kvantifikovat. Nelze například říci, že určité procento občanů si přeje zřídit dětské hřiště v obci či jiný objekt, nebo v případě této práce nelze říci, že určité procento občanů Prahy, nebo její části, je spokojeno s úlohou neziskové organizace Toulcův dvůr. Z tohoto důvodu nejsou výsledky ankety často dostačujícími podklady pro další rozhodování v těchto oblastech. Vzhledem k jejím výhodám, kterými je již zmíněná jednoduchost a menší finanční nákladnost, je anketa naprosto dostačující k získání informací a názorů občanů. Sběr dat lze provést například formou přílohy v tisku, vyplňováním dotazníků u určité organizace či obchodu, ve škole či na internetu.⁴⁹

A právě internet (konkrétně sociální síť facebook Toulcova dvora) je forma, která byla vybrána pro sběr dat v této bakalářské práci. Toulcův dvůr má na této stránce přes 5000 sledujících a dotazníkového šetření se zúčastnilo 128 respondentů.

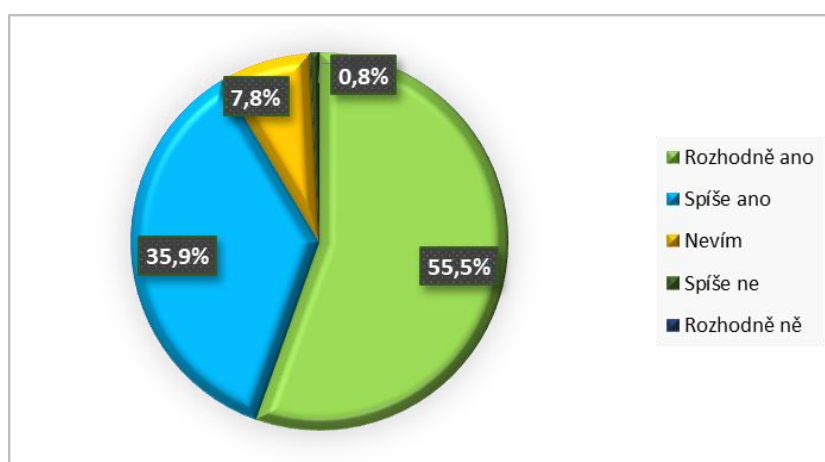
Anketa se zaměřuje na návštěvníci neziskové organizace Toulcův dvůr, z. s. – Středisko ekologické výchovy v Praze a jejím účelem je zjistit spokojenost návštěvníků s činnostmi a úlohou této organizace na základě osmi výzkumných otázek a jedné otevřené možnosti pro případné připomínky.

⁴⁹ Anketa nebo reprezentativní sociologický výzkum [online]. [cit. 26.02.2018]. Dostupné z <http://www.vyzkumysoukup.cz/regionalni-rozvoj/anketa-nebo-pruzkum/>

4.3 Zhodnocení průzkumu

Graf č. 8: Rozložení respondentů dle pozitivního vztahu k přírodě

Graf 8 - Důležitost pozitivního vztahu k přírodě

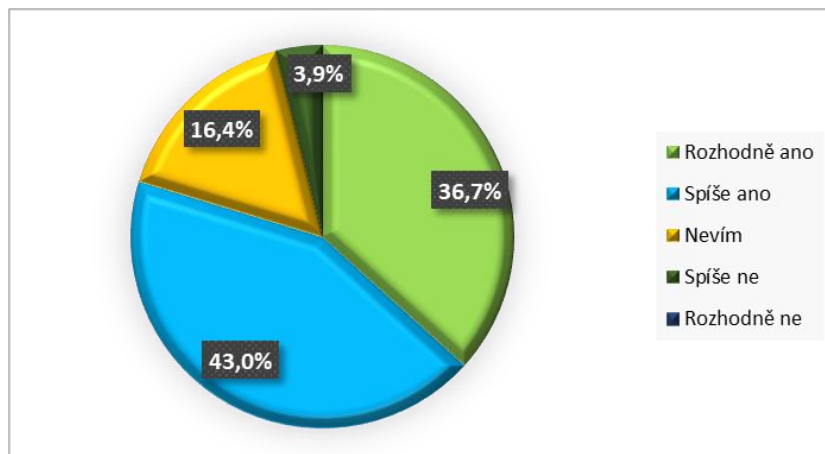
Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu 8 je zřejmé, že pro 55,6 % (71) respondentů ze 128, je pozitivní vztah k přírodě rozhodně důležitý a pro 35,9 % (41) respondentů spíše důležitý.

Podle vedení spolku je nejdůležitější ve vztahu člověka a přírody: „*Neškodit a chápat sám sebe jako součást přírody a nikoli její vyčleněnou skupinu (Homo sapiens). Minimalizovat jakékoli svoje nepříznivé dopady na okolí (nejen přírodu, ale i společnost atd.). Nikoli chodit do přírody, ale žít v ní, s ní, neoddělovat se, i když je mezi námi zed'. Asi nejsem úplně jasná, ale snad v tom nějaký smysl najdete. Výborná kniha od ekonoma Sedláčka - *Ekonomie dobra a zla, kde je i přírodě věnována docela velká pozornost.**“

Graf č. 9: Rozložení respondentů dle přínosu služeb Toulcova dvora

Graf 9 - Přínos ze služeb

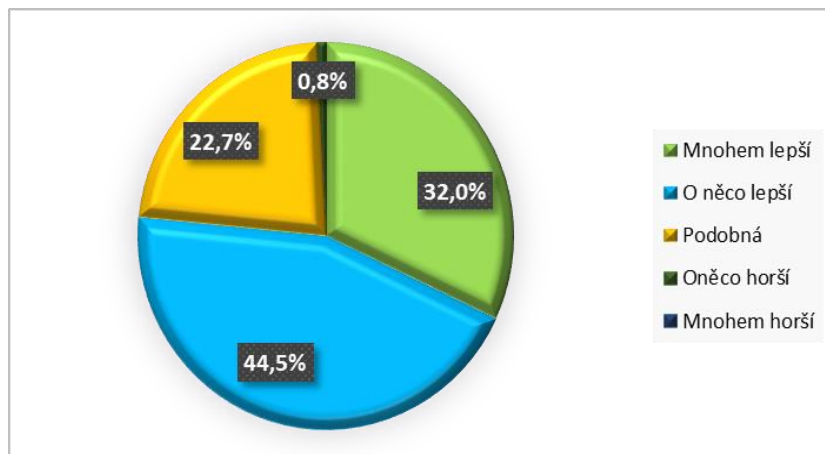
Zdroj: Vlastní zpracování

Toulcův dvůr nabízí spoustu aktivit, které mohou být pro návštěvníky přínosem. Jak už bylo řečeno, může se jednat o účast na seminářích, ekologických výukových programech, návštěvu zdravé jídelny, školku nebo i procházky v areálu. To vše může být pro návštěvníky přínosem. V grafu 9 je zřejmé, že pro 36,7 % (47) respondentů a pro 43 % (55) respondentů jsou služby organizace přínosem. 16,4 % (21) respondentů si toho není vědoma a pouze 3,9 % (5) respondentů tvrdí, že jim organizace spíše není přínosem. Ani jeden z návštěvníků není přesvědčen o poslední možnosti.

Na otázku jaká je účast na seminářích či akcích, odpovědělo vedení spolku takto: „Záleží na tématu, na některé akce je vyšší zájem než nabídka (příměstské tábory, ekologické výukové programy, některé odpovědní akce a vzdělávací semináře).“ I dle této odpovědi je zřejmé, že záleží, jakých akcí se respondenti zúčastnili.

Graf č. 10: Porovnání kvality služeb s konkurencí

Graf 10 - Porovnání kvality s konkurencí

Zdroj: Vlastní zpracování

Důležitá je nejen kvantita nabízených služeb, ale i jejich kvalita. Dle grafu 10 je zřejmé, že 32 % (41) respondentů jsou přesvědčeni o tom, že kvalita služeb Toulcova dvora je mnohem lepší než v jiné organizaci a 44,5 % (57) respondentů tvrdí, že je o něco lepší.

Vedení spolku Toulcova dvora: „Klademe větší důraz na dobré PR, webovky, sociální síť. Máme na Prahu unikátní prostor (10 hektarů). Přijímáme do pracovního poměru na dobu neurčitou. Bereme zaměstnance s vhodným vzděláním.“

I tohle může být důvodem větší spokojenosti návštěvníků. Dále se v poslední otázce, kde každý mohl napsat své připomínky, respondenti vyjádřili například takto:

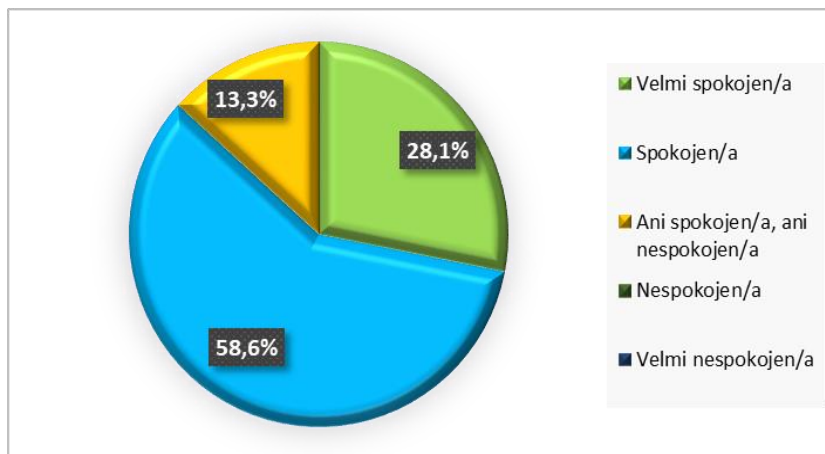
„Chodíme do T.D. se třídou na ekologické programy, vždy jsme byli spokojeni.“

„Chci si taky upéct chleba venku v peci, to je prostě boží!!“

„Toto místo je opravdu oázou v městské divočině a děkuji za možnost stát se koordinátorem EVVO pro MŠ -nejen smysluplné, obohacující, ale i kvalitní a srdeční záležitost.“

Graf č. 11: Spokojenost návštěvníků se zaměstnanci

Graf 11 - Spokojenost se zaměstnanci

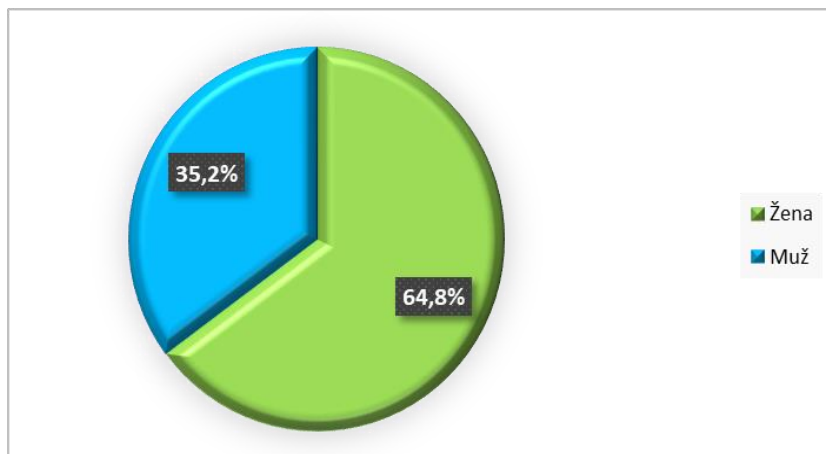
Zdroj: Vlastní zpracování

V tomto grafu 11 je zřejmé, že respondenti jsou se zaměstnanci celkově spokojeni či velmi spokojeni, pouze 13,3 % (17) z celkových 128 odpovědělo neutrálně. V roce 2016 zaměstnala tato společnost 36 lidí se zdravotním postižením (z toho 17 lidí s duševním, 10 s fyzickým, 6 s vnitřním a 3 s mentálním postižením).

Komentář jednoho z respondentů zní: „*Na Toulcově dvoře jsem kdysi pomáhala kamarádce v kuchyni a moc se mi líbilo, že všichni tehdejší zaměstnanci byli moc milí a příjemní lidé. Mohu i po mnoha letech některé jmenovat, i když neznám příjmení, tak myslím, že se najdou paní Maruška Moravcová, pan Kuba Moravec, paní Majka, paní Jitka, slečna Jana a řada dalších.*“

Graf č. 12: Rozložení respondentů dle pohlaví

Graf 12 - Pohlaví

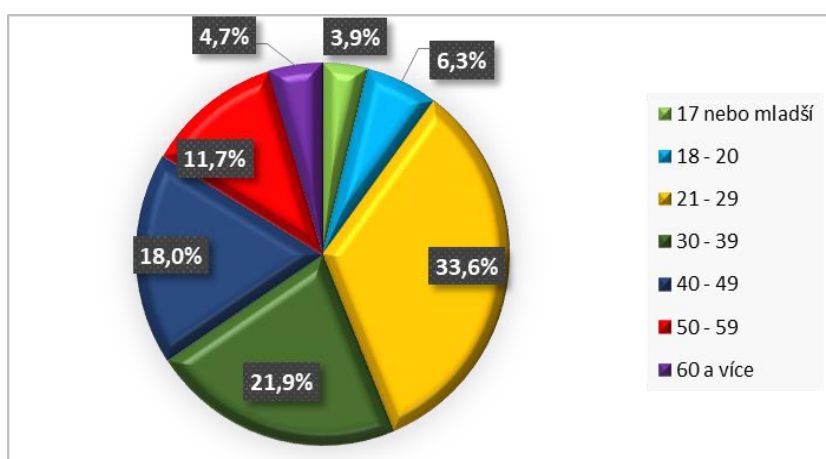

Zdroj: Vlastní zpracování

Této ankety se celkem zúčastnilo 128 respondentů. Jak je patrné z grafu 12, převažovaly ženy, kterých bylo z celkového počtu 64,8 %, tedy 83, zatímco muži se zúčastnilo 35,2 %, tedy 45.

Graf č. 13: Rozložení respondentů dle věku

Graf 13 - Věk

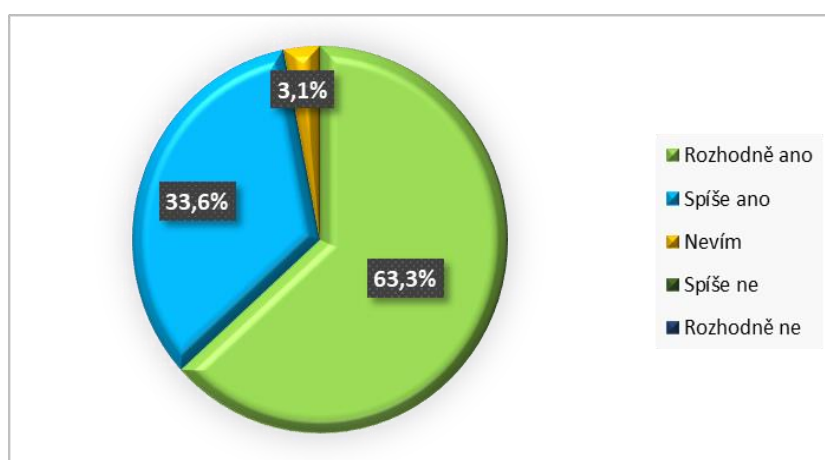

Zdroj: Vlastní zpracování

V grafu 13 lze vidět, že nejvíce zúčastněných respondentů patří do věkové kategorie 21 – 29 let, kterých je 33,6 % (43). Lze předpokládat, že se jedná nejčastěji o studenty, či čerstvé absolventy, kteří Toulcův dvůr navštívili například v rámci své praxe, dobrovolné práce či výuky na seminářích a přednáškách. Druhou a třetí nejpočetnější skupinou jsou respondenti ve věku 30 – 39 let a 40 – 49 let.

Graf č. 14: Rozložení respondentů dle doporučení přátelům

Graf 14 - Doporučení

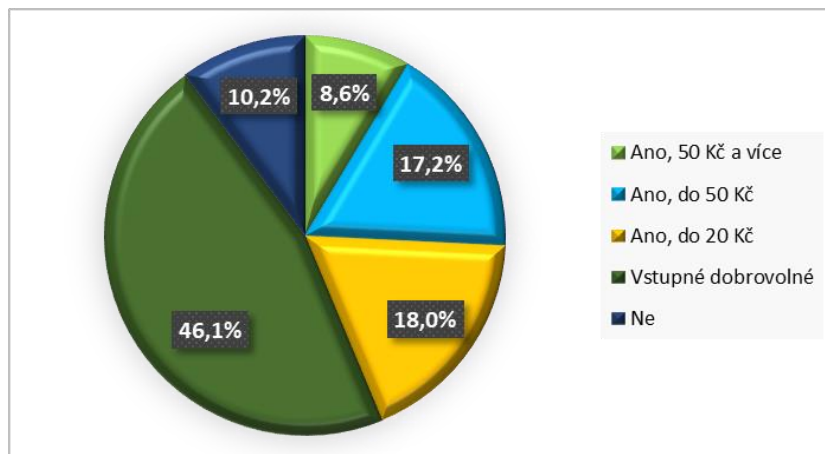
Zdroj: Vlastní zpracování

Doporučení přátelům je jasným důkazem spokojenosti a v tomto grafu 14 je zřejmé, že 63,3 % (81) by rozhodně doporučilo svým přátelům organizaci navštívit a 33,6 % (43) respondentů by ji také spíše doporučilo.

Důkazem je toho i komentář jednoho z respondentů: „*Rada si návštěvu brzy zopakuji a vím už, komu návštěvu u vás doporučím.*“

Graf č. 15: Rozložení respondentů dle ochoty zaplatit vstupné a podpořit organizaci

Graf 15 - Vstupné

Zdroj: Vlastní zpracování

K této otázce se respondenti nejčastěji vyjadřovali v připomínkách, i z tohoto důvodu byla otázka položena na konec dotazníkového šetření. Areál Toulcova dvora je možné navštívit každý den zdarma od 8:00 hodin do 18:00 hodin. Velké skupiny nad 10 osob, pouze s průvodcem či lektorem. V grafu 15 je zřejmé, že byly využity všechny možné odpovědi. Na otázku: „Zaplatil/a byste za vstup do areálu a podpořila tak rozvoj organizace?“, odpovědělo 46,1 % (59) respondentů, že by uvítali vstupné dobrovolné. Velmi vyrovnané odpovědi jsou vyobrazeny v grafu žutou a modrou barvou, kdy 18 % (23) respondentů by zaplatilo do 20 Kč a 17,2 % (22) respondentů do 50 Kč. Tahle otázka byla použita také z důvodu, že vedení Toulcova dvora o zpoplatnění uvažuje, ale spousta návštěvníků si zpoplatnění nedovede představit. Důkazem jsou právě připomínky z dotazníkového šetření:

„Myslím, že zavedení vstupného mimo velké akce není vhodné. Vždyť tam lidé chodí i na kratičké procházky, do krámku, na oběd do jídelny, doprovázíme děti na kroužky a vyzvedáváme je. V běžnou provozní dobu by areál měl být rozhodně volně přístupný bez poplatku. Víťame prodej zeleniny, bylo by super nabízet i ovoce (sušené i čerstvé), zavařeniny apod.“

„Rádi chodíme do TD na procházky, proto bychom uvítali vstupné dobrovolné a rádi přispějeme. Je to tam krásné, jako na venkově.“

„Vstupné by sem mi nechtělo platit každý týden dvakrát až třikrát, když tam chodím na koně nebo na chovatelák.“

5 Výsledky a diskuze

Lze konstatovat, že současný stav právní úpravy této problematiky je dostačující. Po zpracování výsledků dotazníkového šetření je zřejmé, že jsou návštěvníci s úlohou a činností neziskové organizace Toulcův dvůr spokojeni. I když se dotazníkového šetření zúčastnilo více žen, konkrétně 64,8 % (83) a pouze 35,2 % (45) mužů, nelze tvrdit, že by ženy Toulcův dvůr navštěvovaly více, než muži. A to nejen z toho důvodu, že výsledky ankety nelze zobecňovat a kvantifikovat. Vzhledem k tomu, že průzkum probíhal online přes webové stránky, účastnilo se ho nejvíce respondentů z věkové kategorie 18 – 49 let, ostatní mohli být touto volbou znevýhodněni z důvodu menšího využití informačních technologií, či konkrétně sociální sítě, na které byla anketa umístěna. Anketa byla dostupná pro více jak 5000 sledujících na sociální síti organizace a zpětnou vazbu poskytlo 128 respondentů. Vzhledem ke zkušenostem vedení organizace s dotazníkovým šetřením nebylo očekáváno velkého počtu odpovědí, zmíněný výsledek je však dostačující.

První otázkou bylo zjištění pozitivního vztahu návštěvníků k přírodě, a to vzhledem k tomu, že se organizace snaží tento vztah podporovat a naplňovat jím své poslání. Na tuto otázku odpovědělo 55,6 % (71) respondentů ze 128 tak, že je pro ně pozitivní vztah k přírodě rozhodně důležitý a pro 35,9 % (41) respondentů spíše důležitý. Zmíněné zjištění je potěšující, ale nikoliv překvapující, vzhledem k úloze Toulcova dvora bylo předpokládáno, že návštěvníkům záleží na pozitivním vztahu člověka s přírodou. Druhá a velice významná otázka zněla takto: „*Je pro Vás využití služeb Toulcova dvora přínosné?*“ Odpovědi na tuto otázku byly opět velice kladné, pro 36,7 % (47) respondentů jsou rozhodně služby Toulcova dvora přínosné a pro 43 % (55) respondentů také spíše ano. Už z těchto odpovědí je zřejmé, že většina dotazovaných, je se službami organizace spokojena. Nabídka služeb Toulcova dvora je rozsáhlá, proto může být přínosem pro návštěvníky opravdu cokoli a v jiné míře.

I porovnání s konkurencí má pro organizaci kladné výsledky, pouze jeden respondent ohodnotil organizaci jako o něco horší, pro ostatní je organizace buď podobná 22,7 % (29), o něco lepší 44,6 % (57), či mnohem lepší 32 % (41). Důvodem těchto výsledků může být i spokojenost se zaměstnanci organizace, se kterými bylo velmi spokojeno či spokojeno celkem 86,7 %, tedy 111 návštěvníků z celkových 128 respondentů. Jak už bylo řečeno, důvodem mohou být zaměstnanci se zdravotním

postižením, pro které má jistě většina návštěvníků větší pochopení a soucit. V roce 2016 Toulcův dvůr zaměstnával celkem 36 osob se ZTP.

Dalším podstatným důkazem, že jsou návštěvníci spokojeni, je velké procento doporučení. Pouze 3,1 % (4) dotazovaných nevědělo, zda by organizaci svým přátelům doporučili. Zbýlých 63,3 % (81) odpovědělo rozhodně ano a spíše ano 33,6 % (43) dotazovaných. I přes to, že jsou služby Toulcova dvora přínosné pro 79,9 % (92) respondentů, doporučilo by navštívit tuto organizaci 96,9 % (124) dotazovaných.

Též důležitá a poslední otázka v dotazníkovém šetření zněla: „Zaplatil/a byste za vstup do areálu a podpořil/a tak rozvoj organizace?“ Nejčastější odpovědí na tuto otázku bylo „vstupné dobrovolné“ a odpovědělo na ni 46,1 % (59) respondentů. Vstupné za 50 Kč a více by zaplatilo pouhých 8,6 % návštěvníků, do 50 Kč 17,2 % a do 20 Kč 18 % návštěvníků. Těžko odhadnout, kolik dotazovaných, kteří volili dobrovolný vstup, by organizaci přispělo i přes výše pozitivní odpovědi. V průměru za roky 2014, 2015 a 2016, navštívilo areál mimo akce 45 000 návštěvníků. Druhou nejčastější odpovědí bylo vstupné do 20 Kč, do této hodnoty spadá i vstupné do 50 Kč a vstupné 50 Kč a více. Celkem tedy tvoří 43,8 % a z průměrného počtu návštěvníků se jedná o 19 710 osob, kteří by byly ochotni částku 20 Kč zaplatit. Při této ceně lze odhadovat roční výši příjmu 394 200 Kč. Nejsou však zváženy náklady na výběr vstupného, a proto nelze s jistotou tvrdit, zda by se organizaci vyplatilo vstupné zavést.

Dle odpovědí dotazníkového šetření si většina respondentů uvědomuje, že kladný vztah člověka k přírodě je velice důležitý a je třeba ho rozvíjet. Kladným vztahem se rozumí například třídění odpadu, omezení plastových lahví, šetření energie, omezená konzumace masa či palmového oleje. Nejen to, ale i mnoho dalších způsobů jak se s přírodou naučit žít, je posláním Toulcova dvora.

6 Závěr

Cílem teoretické části této bakalářské práce s názvem „Úloha neziskového sektoru ve společnosti“ bylo charakterizovat jednotlivé typy nestátních neziskových organizací v České republice s ohledem na jejich právní úpravu a vyhodnotit jejich úlohu ve společnosti.

Ze studie shromážděných podkladů vyplývá, že zásadní právní úprava je stanovena v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jehož účinnost nastala 1. 1. 2014. V tomto novém občanském zákoníku je obsažena právní úprava organizací neziskového sektoru, kterými jsou zejména spolky, ústavy a fundace.

Definice neziskového sektoru není v dostupných pramenech jednoznačná, neboť v odborných publikacích jsou používány termíny občanská společnost, třetí sektor, soukromé neziskové organizace, nestátní neziskové organizace a mnoho dalších pojmů. V této práci byla použita tzv. strukturálně -operacionální definice vytvořená Salamonem a Anheirem.

V teoretické části byla věnována pozornost všem zmíněným právním formám, nejvíce se však práce věnovala zapsaným spolkům, které jsou nejčastější podobou neziskového sektoru a součástí praktické části práce. V této části práce byl také shrnut vývoj neziskových organizací v historických souvislostech, který má počátek již ve 12. století a dále jejich úloha ve společnosti, která je velice rozsáhlá. Nakonec se teoretická část věnovala významu dobrovolnictví a také možnostem financování nestátních neziskových organizací, kdy byly zmíněny možnosti financování z veřejných i neveřejných zdrojů. V prvním případě se jedná o financování z veřejných rozpočtů v rámci dotační politiky. Druhá možnost je pro některé neziskové organizace složitější variantou, jedná se zejména o nadace, dárce, nebo příjmy z vlastní činnosti, členské příspěvky a také zvýhodnění daňová nebo poplatková.

Cílem praktické části práce bylo na základě výzkumu zjistit, zda jsou návštěvníci spokojeni s úlohou a činností neziskové organizace Toulcův dvůr, pomocí zjednodušené a rychlejší dotazníkové formy - ankety. Dílčím cílem bylo charakterizovat poslání a činnost této organizace, a také shrnout financování za roky 2014, 2015 a 2016. Získávání dat proběhlo z analýzy výročních zpráv, konkrétně z výkazů zisků a ztráty. Bylo zjištěno, že i přes snížení aktivity posledních dvou let, které je ovlivněno rozdělením organizace na dva

subjekty, organizace nakládá s finančními prostředky hospodárně s kladným výsledkem hospodaření.

Charakteristika Toulcova dvora byla zpracována pomocí webových stránek organizace, jejích výročních zpráv, stanov a také pomocí polostrukturovaného rozhovoru, který byl uskutečněn s respondentem z vedení organizace. Toulcův dvůr je organizací, která zastřešuje další čtyři členy, kterými jsou Botič, o. p. s., SRAZ, z. s., Mateřská škola Semínko o. p. s., a ENVIRA, o. p. s. Budovy a areál Toulcova dvora jsou majetkem Hlavního města Prahy, které má organizace v pronájmu do roku 2046. Posláním Toulcova dvora, které je uvedeno ve stanovách, je vytvářet otevřený prostor k prožitkům, které rozvíjí pozitivní vztah k přírodě a společnosti.

Získávání dat pro hlavní cíl praktické části proběhlo na sociální síti organizace, kterou je facebook s více než pěti tisíci sledujícími. Na anketu odpovědělo celkem 128 respondentů. Zhodnocení průzkumu bylo doplněno o odpovědi z polostrukturovaného rozhovoru, který proběhl s respondentem z vedení Toulcova dvora a o připomínky dotazovaných. Možnost připomínek na konci ankety, v otázce číslo 9, využilo celkem 18 respondentů. Mnoho z nich reagovalo na předchozí otázku ohledně zpoplatnění nebo areál a služby Toulcova dvora pozitivně komentovali. Z odpovědí dotazníkového šetření, je zřejmé, že návštěvníci organizace jsou s úlohou a činností organizace velmi spokojeni. Velká část respondentů na otázky ohledně pozitivního vztahu k přírodě, spokojenosti s přístupem, činností organizace a jejími zaměstnanci odpovídala velice kladně. Téměř všichni respondenti by doporučili svým přátelům areál Toulcova dvora navštívit.

V dnešní společnosti je velmi důležité vnímat potřeby okolí a pomáhat. Ať už se jedná o přírodu, kulturu či lidi, kteří to potřebují.

7 Seznam použitých zdrojů

- BOUKAL, Petr. *Fundraising pro neziskové organizace*. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4487-2
- BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. V Praze: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1650-9
- ČESKO. ELIÁŠ, Karel a Marek SVATOŠ. *Občanský zákoník: tučně zvýrazněné změny provedené zákonem č. 460/2016 Sb. : rejstřík : redakční uzávěrka 1.1.2017*. Ostrava: Sagit, 2017. ÚZ. ISBN 978-80-7488-201-2.
- DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii. 2., aktualizované vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-103-3
- DUBEN, Rostislav. *Neziskový sektor v ekonomice a společnosti*. Praha: Codex, 1996. ISBN 80-85963-19-1.
- FRIČ, Pavol. *Neziskový sektor v ČR: výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-04-1
- MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4.
- POTŮČEK, Martin. *Nejen trh: role trhu, státu a občanského sektoru v proměnách české společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. Studie (Sociologické nakladatelství), sv. 13. ISBN 80-85850-26-5.
- REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení. 2., aktualiz. vyd.* Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-25-5. s. 35-36
- SALAMON, L. M., ANHEIER, H. K. *Defining the nonprofit sector: a cross-national analysis*. 1997 v odborné publikaci BOUKAL, P., 2009.
- STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-973-9.
- ŠKARABELOVÁ, S. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, c2005. ISBN 80-239-4057-0.
- TETŘEVOVÁ, Liběna. *Veřejná ekonomie*. Praha: Professional Publishing, 2008. ISBN 978-80-86946-79-5.

- ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů [online]. 48 s. (PDF). [cit. 2018-01-20]
Dostupný z WWW:
http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=586/1992%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
- ČESKO. Zákon č. 424/1991 Sb. o sdružování v politických stranách a v politických hnutích [online] s. 16. (PDF). [cit. 2018-01-20] Dostupný z WWW:
http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=424/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
- ČESKO. Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě) [online] s. 4835. (PDF). Dostupný z WWW:
<http://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-500539.aspx>

8 Přílohy

Příloha 1 – Stanovy Toulcova dvora, z. s.	67
Příloha 2 – Anketa	71

Příloha 1 – Stanovy Toulcova dvora, z. s.

Stanovy zapsaného spolku

Toulcův dvůr

dle zákona 89/2012 Sb., Občanského zákoníku

1. I. Název sídlo, doba trvání spolku
1. Název spolku zní: Toulcův dvůr, z.s.
2. Sídlem spolku je: Kubatova 32/1, Hostivař, 102 00 Praha 10.
3. Změna adresy sídla spolku je možná i bez změny těchto stanov rozhodnutím členské schůze spolku.
4. Spolek je založen na dobu neurčitou.
5. II. Poslání spolku, vedlejší činnost spolku
1. Posláním spolku je vytvářet otevřený prostor k prožitkům, které rozvíjejí pozitivní vztah k přírodě a společnosti.
2. Účelem spolku je (jsou):
 - a) provozování Střediska ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr
 - b) podpora a ochrana oprávněných zájmů členů spolku
 - c) činnosti podporující ochranu životního prostředí a ekologická výchova, vzdělávání a osvěta
1. Spolek může vykonávat též vedlejší hospodářskou činnost, spočívající také v podnikání. Předmět vedlejší hospodářské činnosti spolku je:
 - a) pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor
 - b) pronájem věcí movitých.
1. Předseda je oprávněn se souhlasem členské schůze rozhodnout i bez změny těchto stanov o změně či doplnění předmětu vedlejší hospodářské činnosti spolku.
2. III. Vznik a zánik členství, evidence členů
1. Řádným členem spolku může být pouze právnická osoba, která má své sídlo a místo výkonu své hlavní činnosti ve Středisku ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr.
2. Čestným členem spolku může být fyzická i právnická osoba.
3. Členství vzniká okamžikem přijetí za člena. O přijetí za člena rozhoduje na základě podané přihlášky členská schůze spolku. K přijetí člena je třeba souhlasu nejméně 3/4 zástupců všech členů spolku.
4. Členství ve spolku zaniká následujícími způsoby:
 - a) dobrovolným vystoupením člena, a to okamžikem doručení oznámení o vystoupení na adresu sídla spolku,
 - b) úmrtím fyzické osoby, nebo zánikem osoby právnické,
 - c) vyloučením rozhodnutím členské schůze z důvodů dále uvedených.
1. Člena lze vyloučit v případě, že:
 - a) nezaplatil stanovený členský příspěvek ani v přiměřené lhůtě určené spolkem dodatečně ve výzvě k zaplacení,
 - b) přes písemné upozornění opětovně porušil povinnosti vyplývající z členství ve spolku,
 - c) porušil povinnosti vyplývající z členství ve spolku závažným způsobem.
1. Za porušení povinností vyplývajících z členství ve spolku se považuje zejména jednání v rozporu s těmito stanovami, vnitřními předpisy spolku, nebo jednání zjevně směřující proti oprávněným zájmům spolku nebo vážně narušující pověst spolku.

2. Členství vyloučeného člena zaniká dnem rozhodnutí členské schůze o vyloučení. Rozhodnutí musí být členu doručeno. K vyloučení člena ze spolku je třeba souhlasu zástupců všech zbývajících členů.
3. Zánikem členství zaniká také členství ve všech orgánech spolku, leda že členská schůze rozhodla jinak. V případě zániku členství ve spolku nemá člen nárok na vrácení členského příspěvku ani jeho části, ani na jakoukoli formu jiného majetkového vypořádání.
4. IV. Práva a povinnosti členů
 1. Člen spolku má právo:
 - a) volit a být volen do orgánů spolku,
 - b) účastnit se na činnosti spolku a čerpat služby poskytované spolkem,
 - c) být informován o činnosti spolku,
 - d) předkládat podněty, náměty a připomínky k činnosti spolku,
 - e) vystoupit ze spolku.
 1. Člen spolku je povinen:
 - a) řídit se těmito stanovami a vnitřními předpisy spolku,
 - b) plnit usnesení orgánů spolku,
 - c) jednat i mimo spolek tak, aby neohrožoval zájmy spolku nebo jeho pověst,
 - d) chránit majetek spolku,
 - e) řádně a včas hradit členské příspěvky,
 - f) v souladu s těmito stanovami řádně a včas jmenovat své zástupce do orgánů spolku,
 - g) předkládat plán činnosti řádného člena na nadcházející období a vyžádané podklady pro výroční zprávu spolku.
1. Nezúčastní-li se zástupce člena bez vážného důvodu a náležité omluvy dvou nebo více po sobě jdoucích zasedání členské schůze spolku, je toto jeho jednání považováno za závažné porušení povinností vyplývajících z členství ve spolku a může být důvodem vyloučení ze spolku.
1. Čestní členové nemají právo hlasovat na členské schůzi, mohou se jí však účastnit a vznášet návrhy; zároveň však nejsou povinni hradit členské příspěvky.
2. Každý řádný člen spolku je povinen jmenovat na neurčitou dobu dva své stálé zástupce do členské schůze a písemně oznámit tuto skutečnost předsedovi spolku. Totéž platí o každé změně v osobách zástupců.
3. V. Orgány spolku
 1. Orgány spolku jsou:
 - a) členská schůze
 - b) kontrolní komise
 - c) předseda
 1. VI. Členská schůze
 1. Členská schůze je nejvyšším orgánem spolku.
 2. Každý z řádných členů spolku vysílá na členskou schůzi dva své zástupce. Každý zástupce má jeden hlas.
 3. Členská schůze:
 - a) určuje hlavní zaměření činnosti spolku,
 - b) schvaluje rozpočet, účetní závěrku a výroční zprávu spolku, je-li vydávána,
 - c) schvaluje plán činnosti spolku na následující období,
 - d) volí a odvolává předsedu spolku,
 - e) rozhoduje o vzniku a zániku členství ve spolku,
 - f) stanoví výši a splatnost členských příspěvků,

- g) rozhoduje o zrušení či přeměně spolku.
1. Členskou schůzi spolku svolává předseda spolku nejméně dvakrát ročně.
 2. Předseda spolku je povinen členskou schůzi svolat také z podnětu nejméně jedné třetiny jeho členů, nebo z podnětu jiného orgánu spolku.
 3. Nesplní-li předseda svou povinnost uvedenou v předchozí větě do 30 dnů ode dne doručení písemné výzvy, je ten kdo podnět podal, oprávněn svolat členskou schůzi na náklady spolku sám.
 4. Zasedání členské schůze se svolává tak, že předseda spolku předá písemnou pozvánku oproti podpisu statutárnímu orgánu každého řádného člena nebo jeho zmocněnému zástupci. Čestným členům se pozvánka doručuje elektronicky nebo jinou vhodnou formou. Odepře-li statutární orgán řádného člena pozvánku převzít nebo neposkytne k převzetí potřebnou součinnost, považuje se pozvánka za doručenou odesláním prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb. Bez řádného doručení pozvánky všem členům spolku nelze zasedání členské schůze konat.
 5. Zasedání členské schůze se svolává tak, aby mezi odesláním pozvánky posledního ze členů spolku a datem konání zasedání neuplynulo méně než 10 pracovních dnů.
 6. Součástí pozvánky musí být program jednání členské schůze. O věcech neuvedených v pozvánce lze na členské schůzi hlasovat pouze za účasti zástupců všech řádných členů spolku. To se netýká rozhodování o změně stanov, zrušení či přeměně spolku.
 10. Jsou-li na členské schůzi přítomni zástupci všech řádných členů spolku, může členská schůze jednomyslně rozhodnout, že se členové spolku vzdávají nároku na řádné svolání schůze.
 11. Členská schůze je usnášeníschopná za přítomnosti nejméně jednoho zástupce 3/4 řádných členů spolku. K přijetí rozhodnutí je, nestanoví-li tyto stanovy jinak, třeba hlasů nadpoloviční většiny všech přítomných zástupců členů spolku.
 12. Ze zasedání členské schůze se pořizuje zápis. Za vyhotovení zápisu odpovídá předseda spolku. Zápis se zašle na e-mailovou adresu všech zástupců členů spolku a jejich statutárním orgánům.
 13. Předseda spolku je povinen účastnit se zasedání členské schůze.
 14. Členská schůze vydá jednací řád, který v souladu s těmito stanovami upraví způsob jednání členské schůze.
1. VII. Kontrolní komise
1. Kontrolní komise je kontrolní a revizní orgán spolku.
 2. Kontrolní komisi tvoří zástupci všech řádných členů spolku – každý řádný člen jmenuje jednoho svého zástupce. Předseda spolku nemůže být členem kontrolní komise.
 3. Kontrolní komise dohlíží, jsou-li záležitosti spolku řádně vedeny a vykonává-li spolek činnost v souladu se zákonem, stanovami a vnitřními předpisy spolku.
 4. Zjistí-li kontrolní komise nedostatky, upozorní na ně ostatní orgány spolku.
 5. Zasedání kontrolní komise se koná nejméně 1 x za kalendářní rok.
 6. Na zasedání členské schůze, které má schválit řádnou účetní závěrku spolku, přednese pověřený člen kontrolní komise zprávu o činnosti komise a jejích zjištěních za uplynulé účetní období.
 7. V rozsahu působnosti kontrolní komise může její pověřený člen nahlížet do dokladů spolku a požadovat od členů dalších orgánů spolku nebo od jeho zaměstnanců vysvětlení k jednotlivým záležitostem.
 8. Zasedání kontrolní komise může svolat kterýkoli z jejích členů. Kontrolní komise rozhoduje nadpoloviční většinou hlasů všech svých členů.

9. VIII. Předseda spolku
1. Předseda je individuální statutární orgán spolku. Předsedou spolku může být pouze fyzická osoba.
 2. Předseda může být zástupcem členské organizace na členské schůzi, nemůže však být členem kontrolní komise.
 3. Předseda spolku je volen členskou schůzí na dobu 3 let.
 4. Předseda zastupuje spolek ve všech jeho věcech samostatně. Právní jednání, jejichž obsahem je plnění v hodnotě přesahující jedno sto tisíc Kč včetně DPH, však vyžaduje předchozí písemný souhlas členské schůze. U opakujících se plnění se hodnota plnění posuzuje za celou dobu trvání smlouvy, u smluv na dobu neurčitou pak za 36 měsíců. Toto omezení se netýká právních jednání, jejichž obsahem je přijetí dotace, daru nebo příspěvku.
 5. Předseda spolku zejména:
 - a) koordinuje a řídí činnost spolku,
 - b) zastupuje a reprezentuje spolek navenek,
 - c) svolává a řídí členskou schůzi,
 - d) vykonává funkci vedoucího ve vztahu k zaměstnancům spolku,
 - e) odpovídá za řádné vedení účetnictví spolku, připravuje účetní závěrku a výroční zprávu spolku,
 1. Předsedovi náleží všechny pravomoci, které nejsou těmito stanovami určeny do pravomoci jiného orgánu spolku.
 2. Předsedu spolku odvolává členská schůze.
1. IX. Hospodaření spolku
1. Spolek hospodaří dle rozpočtu schváleného na dané účetní období členskou schůzí.
 2. Prostředky pro svou činnost spolek získává z veřejných a soukromých zdrojů; tyto zdroje však nesmí být v rozporu s posláním a etickými zásadami spolku.
 3. S majetkem spolku hospodaří v souladu s těmito stanovami a vnitřními předpisy spolku předseda spolku.
 4. Kontrola hospodaření náleží kontrolní komisi spolku.
1. X. Zánik spolku
1. V případě zániku spolku jmenuje členská schůze likvidační komisi, která provede v souladu se zákonem a těmito stanovami likvidaci spolku.
 2. Likvidační zůstatek spolku bude, nestanoví-li zákon, nebo nerozhodne-li členská schůze jinak, rozdělen mezi členy spolku podle poměru výše zaplacených členských příspěvků za posledních deset celých kalendářních let trvání spolku, přepočtené na jeden měsíc trvání členství. Členům s dobou trvání členství méně než tři roky poměrná část likvidačního zůstatku nenáleží a také se k nim při jeho rozdělování nepřihlíží.
1. XI. Závěrečné ustanovení
1. Právní poměry spolku se řídí zákonem 89/2012 Sb., Občanským zákoníkem. Dispozitivní ustanovení občanského zákoníku se na právní poměry spolku použijí jen v tom případě, že nepochybně nejsou v rozporu s těmito stanovami.
 2. Tyto stanovy nabývají účinnosti dnem nabytí účinnosti rozhodnutí o změně právní formy zájmového sdružení právnických osob na spolek, tedy dnem zápisu této změny do veřejného rejstříku.

Příloha 2 – Anketa

Spokojenost návštěvníků Toulcova dvora, z. s.

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času k vyplnění následujícího dotazníku, který má za úkol zjistit spokojenost návštěvníků s činností Toulcova dvora, z. s. - Středisko ekologické výchovy

Dotazník je anonymní a sesbíraná data budou použita pouze do bakalářské práce.

Ve všech otázkách je možné vybrat pouze jednu odpověď.

Děkuji za Váš čas.

Jirmanová Kristýna, 3. ročník VSRR, Česká zemědělská univerzita

SPUSTIT DOTAZNÍK

- 1) Je pro Vás důležitý pozitivní vztah k přírodě?
 - a) Rozhodně ano
 - b) Spíše ano
 - c) Nevím
 - d) Spíše ne
 - e) Rozhodně ne

- 2) Je pro Vás využití služeb Toulcova dvora přínosné?
 - a) Rozhodně ano
 - b) Spíše ano
 - c) Nevím
 - d) Spíše ne
 - e) Rozhodně ne

- 3) Jaká je kvalita služeb ve srovnání s konkurencí?
 - a) Mnohem lepší
 - b) něco lepší
 - c) Podobná
 - d) něco horší
 - e) Mnohem horší

- 4) Jak jste spokojen/a se zaměstnanci?
 - a) Velmi spokojen/a
 - b) Spokojen/a
 - c) Ani spokojen/a, ani nespokojen/a
 - d) Nespokojen/a
 - e) Velmi nespokojen/a

- 5) Jste žena nebo muž?
 - a) Žena
 - b) Muž

- 6) Která z níže uvedených kategorií zahrnuje Váš věk?
- a) 17 nebo mladší
 - b) 18 - 20
 - c) 21 - 29
 - d) 30 - 39
 - e) 40 - 49
 - f) 50 - 59
 - g) 60 a více
- 7) Doporučil/a byste přátelům navštívit Toulcův dvůr, z. s.?
- a) Rozhodně ano
 - b) Spíše ano
 - c) Nevím
 - d) Spíše ne
 - e) Rozhodně ne
- 8) Zaplatil/a byste za vstup do areálu a podpořil/a tak rozvoj organizace?
- a) Ano, 50 Kč a více
 - b) Ano, do 50 Kč
 - c) Ano, do 20 Kč
 - d) Vstupné dobrovolné
 - e) Ne
- 9) Místo pro Vaše komentáře a připomínky.

--